

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

1^E JAARGANG

WOENSDAG 13 DECEMBER 1916

No. 50

INHOUD

	Blz.
GOUDINVOER OF BUITENLANDSCHE CREDIETEN	797
De raming van den suikeroogst 1916/17	799
Uitbreidingsplannen der Nederlandsche Handel-Maatschappij	800
De kosten der Distributiewet	801
Uitbreiding van het Zweedsche binnenscheepvaartverkeer	801
Vrijhaven te Stockholm	801
Het Stahlwerksverband in het tweede oorlogsjaar	802
BOEKAANKONDIGING	802
REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	802
MAANDCIJFERS:	
Inklaringen op Amsterdam en Rotterdam	803
Spaarbankcijfers	803
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	804—813
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

Bijdragen en mededeelingen den inhoud betreffende, alsmede gegevens voor de afdeling „Statistieken en Overzichten” gelieve men te zenden aan het secretariaat, Geldersche Kade 21 b, Rotterdam, telefoon No. 3000.

Abonnementsprijs franco p. p. in Nederland f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

12 DECEMBER 1916.

De geldmarkt was deze week zeer vast; er was veel vraag naar geld, de prolongatie-rente steeg dan ook verder en kwam op 4 pCt. De omzetten waren echter betrekkelijk gering, zoodat Woensdag geen noteering kon tot stand komen. Ook in particulier-disconto waren de omzetten niet groot. De aangeboden wissels vonden moeielijk plaatsing tot circa 4% pCt.

Evenals hier is ook in New York de geldmarkt veel vaster. Call-money steeg er voorbijgaand tot 10 pCt.; daarna kwam eenige ontspanning, de stemming bleef echter vast. Het geldverbruik van de oorlogvoerenden is zoo groot, dat de invloed ook op de neutrale markten niet te ontgaan is, en vooral Amerika, dat millarden heeft uitgeleend, begint den bodem der geldkist te zien. De Federal Reserve Board heeft daarin aanleiding gevonden om voor verdere voorschotten te waarschuwen; hieronder wordt daaraan een artikel gewijd.

* * *

De weekstaat van de Nederlandsche Bank vertoont verschillende verbeteringen. De binnenlandsche wissels verminderden met 7 millioen door aflossing van de Regeering; de voorschotten aan het Rijk vermeer-

derden daarentegen met circa 8.700.000 gulden, zoodat dit geen verandering van beteekenis doet ontstaan. De beleeningen echter, waaronder ook de korte voorschotten in rekening-courant voorkomen, verminderden met circa f 10 millioen. Hieruit zou men dus moeten opmaken, dat eenige verbetering in de geldmarkt is ingetreden.

* * *

De eerste berichten nopens vredesvoorstellen van de zijde der centrale mogendheden hebben reeds dadelijk ter beurze hunnen invloed doen gelden. Scheepvaartandeelen, Amerikaansche nijverheidswaarden en andere oorlogsfondsen daalden niet onbelangrijk. Ook de wisselkoersen ondervonden den terugslag: de koers op Berlijn, gisteren reeds tot 39,60 verbeterd, steeg heden verder tot 40,92¹/₂, die op Weenen steeg van 24,77¹/₂ op 25,30.

GOUDINVOER OF BUITENLANDSCHE CREDIETEN.

De ontzaglijke omwenteling in de betalingsbalans der Vereenigde Staten, gevolg van de levering van voedingsmiddelen en oorlogsbehoeften aan het strijdend Europa op ongekende schaal en tegen ongekende prijzen, is den lezer bekend. Tevoren tot nog voortdurend stijgende bedragen Europa's schuldenaar, hebben de V.S. met de oude wereld in de laatste twee en een half jaar tijdelijk de rollen verwisseld. Om welke bedragen aan teruggekochte waarden, aan goudzendingen en aan verleende credieten op korter of langer termijn het hierbij gaat, werd in het vorig nummer van dit blad weder eens onder cijfers gebracht. Volledig is de lijst nog niet. De naar het schijnt uiterst belangrijke credieten aan particulieren zijn in de wedergegeven cijfers niet begrepen.

Vooral Engeland, dat niet alleen voor een ontzaglijk tekort op de eigen betalingsbalans had en heeft op te komen, maar tegelijk tot enorme bedragen de schulden zijner bondgenooten voor Amerikaansche leveringen overnam, zag zich met de zorg voor deze milliardenfinanciering belast. Een reeks maatregelen — van de instelling der currency notes, die in toenemende mate ten doel kregen om zonder aantasting van den voorraad der Engelsche Bank een belangrijk bedrag aan goud te doen vrijkomen, — tot de in deze kolommen in haar verschillende fasen beschreven politiek om nu eens door premies, dan door toenemende belastingstraf de in Engeland aanwezige Amerikaansche en andere fondsen in handen der Regeering te brengen — is hiervan het gevolg geweest. Het Engelsche volk heeft zich, beseffend om welke belangen het ging, willig geschikt. Indien klachten zijn gehoord, dan richtten deze zich in hoofdzaak tegen details der regeling en tegen de groote geheimzinnigheid, die ten opzichte van de resultaten der getroffen maatregelen voortdurend door de regeering is betracht.

De U. S. A. toonden hunnerzijds een bewonderenswaardig, zij het economisch wel verklaarbaar opne-

mingsvermogen. Het Novembernummer van de *Annals der American Academy of Political and Social Science*, dat in zijn geheel aan „America's changing investment market” is gewijd, doet eerst recht de draagwijdte van de veranderingen, die in de positie van Amerika ten opzichte van de overige deelen der aarde hebben plaats gevonden, beseffen. Intusschen bleek in den laatsten tijd van zekere kentering. Vroeger reeds dan hier te lande deden zich teekenen voor, dat de geldruimte aan het minderen was. Weliswaar uitte het verschijnsel zich nog niet in de weekcijfers der Fed. Reserve Banks; de reserves daarentegen der New York'sche bankinstellingen daalden niet onbelangrijk, terwijl de prijs van kort crediet een stijgende lijn ging vertoonen. Het probleem kwam hierdoor in een ander daglicht. Werd in de periode der overmatige geldruimte door velen met name de breede stroom van goud met eenigszins angstige oogen gadeslagen en telkens gewezen op het inflatiegevaar, thans werden deze gevaren meestentijds wel niet geheel ontkend, doch daartegenover de vraag gesteld, of de toestand van de geldmarkt niet een aanwijzing was, dat de credietverleening, vooral die aan het buitenland, bezig was de perken te overschrijden, en of van deze twee kwaden het laatste ten slotte niet het grootste gevaar in zich borg.

Deze omstandigheden hebben ruim een week geleden den Federal Reserve Board aanleiding gegeven om, toen de firma Morgan wederom een nieuwe uitgifte van Fransche en Engelsche schatkistbiljetten annonceerde, in een circulaire het standpunt van den Board uiteen te zetten. De circulaire is, waar wij hier te lande voor problemen van gelijksoortigen aard staan, te belangrijk om niet voor een groot deel in haar eigen woorden te worden weergegeven. Intusschen moet bij de lezing niet vergeten worden, dat eenerzijds vermeerdering van den goudvoorraad der Fed. Reserve Banks, anderzijds het streven het jeugdige Amerikaanse centrale bankstelsel voorshands zooveel mogelijk voor moeilijkheden te behoeden, beide den Board na aan het hart liggen.

Merkwaardig is al dadelijk de zeer positieve meening, die de Federal Reserve Board huldigt ten opzichte van de toeneming van den goudvoorraad.

„De veel verbreide meening — aldus de circulaire — dat verdere invoer van groote hoeveelheden goud noodwendig een bron van gevaar of verstoring voor ons land zoude opleveren, wordt niet door den Board gedeeld; dat gevaar zou naar het oordeel van den Board alleen dan ontstaan, wanneer het binnenstromende goud zonder controle zou blijven en de grondslag werd van ongewenschte uitbreiding van credieten en inflatie.”

De Board wijst er op, dat thans de wetgeving deze controle weldra mogelijk maakt en dat aldus een juist inzicht in de werkelijke verhouding tusschen verplichtingen en reserve kan worden verkregen.

„Het zal dan blijken, dat, hoewel de goudvoorraad des lands krachtig is vermeerderd, de beleeningen en deposito's zoodanig zijn toegenomen, dat er geen excedent van reserve bestaat, uitgezonderd de belangrijke reserve tot leeningsbevoegdheid bij de Federal Reserve Banks. Onder deze omstandigheden meent de Board, dat het streven der banken er op gericht moet zijn haar positie liquide te houden en haar middelen niet tot aan de wettelijke grens uit te leenen en een surplus-reserve te houden, niet bij de reserve-agenten, waar deze middelen weer worden uitgeleend, doch in eigen kas of nog beter bij de Federal Reserve Bank, waaronder zij ressorteeren.

„De Board is van oordeel, dat de banken op het oogblik met groote omzichtigheid moeten te werk gaan bij het vastleggen harer middelen op langen termijn of in waarden, die naar vorm en naam weliswaar op korten termijn luiden, doch die hetzij bij overeenkomst, hetzij door den dwang der omstandigheden zullen moeten worden vernieuwd tot weer normale toestanden intreden.

„De Board maakt geen voorspellingen, noch ook wil van verschillende omstandigheden gewagen, welke belangrijke factoren kunnen worden in de toekomst. Dit behoort in de voornaamste plaats tot de verantwoordelijkheid der banken. Zoo deze instellingen echter moeten ingrijpen, omdat de buitenlandsche waarden in grooter bedragen worden aangeboden dan de beleggers kunnen opnemen, zou daardoor de economische ontwikkeling van ons land mogelijk belemmerd worden. Het natuurlijke opnemingsvermogen der beleggingsmarkt is een belangrijke factor ter bepaling van den omvang onzer verkoopen aan het buitenland, boven de waarde der goederen, welke wij van daar ontvangen.

„Wat de jongste leeningen aangaat is de Board overtuigd, dat de bedoeling daarbij voorzigt, die voornamelijk bij de banken te plaats. Inderdaad zouden deze waarden zoo aantrekkelijk kunnen blijken, dat, tenzij men zich op een breeder standpunt plaatst, de individuele bankiers verleid kunnen worden daarin sommen te beleggen, die in de honderden millioenen dollars loopen.

„Hoezeer ook deze leeningen op korten termijn mogen loopen, moet het doel van den geldnemer zijn die op den vervaldag weer te verlengen, met dit gevolg, dat de hier geplaatste bedragen blijven tot het oogenblik geschikt is, om die voordeelig te verwisselen in leeningen met langen looptijd.

„Het schijnt daarom er toe te moeten leiden, dat de credietmiddelen onzer banken, welke beschikbaar dienen te blijven voor leeningen op korten termijn aan onze kooplieden, fabrikanten en landbouwers, aan het gevaar komen bloot te staan, in buitensporige mate voor andere doeleinden te worden aangewend. Dit klemt nog te meer nu vele onzer banken en trustmaatschappijen reeds aanzienlijke sommen buitenlandsche obligatiën en accepten houden en zij zich hebben verbonden in de verlenging daarvan toe te stemmen. De Board beschouwt het derhalve als zijn plicht de aangesloten banken te waarschuwen, dat hij het niet in het belang des lands acht, dat zij gelden beleggen in buitenlandsche schatkistwissels van dien aard.

„De Board acht zich niet geroepen de particuliere beleggers te raden, doch aangezien de Vereenigde Staten op snelle wijze de bankier worden van vreemde landen in alle deelen der wereld is het wenschelijk er op te wijzen, dat de belegger ten volle en nauwkeurig behoort te worden ingelicht, vooral in gevallen van leeningen zonder onderpand.

„De Vereenigde Staten zijn thans in een stadium van welvaart en internationale financieele macht gekomen, dat bij een natuurlijke gang van zaken eerst na verloop van menschengeslachten had kunnen worden bereikt en wij behooren er voor te waken deze gesteldheid van macht en onafhankelijkheid niet te verzwakken.

„Wij behoeven niet te vreezen, dat de omvang onzer zaken in het oog loopend zal verminderen, indien wij meer omzichtig worden in het verstrekken van leeningen, wijl toch nog voor honderden millioenen van onze eigen en buitenlandsche waarden in den vreemde worden gehouden, welke onze beleggers gretig zouden willen overnemen, en bovendien de handel ook in andere richting kan worden uitgebreid.

„Naar de meening van den Board is het de plicht onzer banken liquide te blijven om aldus in staat te zijn, de eigen behoeften te bevredigen, welke aard en mate door niemand kan worden voorzien. Dit is ook noodig om onze tegenwoordige economische en financieele kracht op peil te houden en bij het einde van den oorlog ons volle aandeel te nemen in het werk van internationaal herstel, dat dan vóór ons zal liggen, en wanneer een klaar begrip der alsdan heerschende toestanden ons land zal veroorloven op veiliger en meer verstandige wijze bij te dragen tot de financiële rehabilitatie der wereld.”

Diplomatiek als de circulaire is gesteld, is niettemin hare bedoeling duidelijk. Dat het ingenomen standpunt voor de geallieerden en met name voor En-

geland moeilijkheden kan medebrengen en leiden kan tot een verdere ontblooting der goudreserves, die men indien mogelijk zou hebben willen vermijden, behoeft geen betoog. Duidelijk blijkt het uit de wijze, waarop de Engelsche pers en zelfs de effectenbeurs op het bericht hebben gereageerd. Zelfs gaat de Times zoover, openlijk van pro-Duitsche sympathieën van enkele leden van den Federal Reserve Board te spreken. Andere bladen uitten zich gereserveerd, doch blijken het gewicht der zaak te beseffen. Van meer dan één zijde meent men hierbij in de circulaire zekere inconsequentie aan te treffen, in zooverre als deze den terugkoop van Amerikaansche fondsen blijft aanbevelen.

Intusschen, niet de vraag, welke gevolgen een en ander voor Engeland kan hebben, hoe belangrijk deze vraag op zichzelf ook moge zijn, is voor ons hoofdzaak. Gelijk reeds gezegd: het probleem, waarvoor op het oogenblik de Vereenigde Staten zich zien gesteld, is voor een groot deel opgebouwd uit dezelfde elementen, welke ook hier te lande de groote lijnen onzer algemeene financiële politiek beheerschen. Ook hier te lande is in den laatsten tijd een verandering op de geldmarkt ingetreden en ook hier worden thans sommen genoemd van buitenlandsche credieten in allerlei vormen en misschien niet alle vrijwillig aangegaan, die verre en verre teboven gaan, wat vóór dezen mogelijk zou zijn geacht. Intusschen, ook hier is het alleen de overmaat, die schade doet, terwijl omgekeerd de invloed, die op zichzelf van verstijving van den rentevoet moet uitgaan, in meer dan één opzicht, stellig van heilzamen aard is.

Prof. B.

DE RAMING VAN DEN SUIKEROOGST 1916/17.

Onder de statistieken achter in dit nummer vindt men de raming van den suikeroogst in de loopende campagne door de bekende Amerikaansche firma Willett & Gray en het kan wenschelijk worden geacht bij deze cijfers, ook in hun verband tot vroegere, eenige opmerkingen te plaatsen.

Allereerst zij er hier even op gewezen, dat W. & G., wat de rietsuiker betreft, de hoeveelheden der afzonderlijke landen vermelden, de bietsuiker daarentegen slechts in drie groepen: Europa, Noord-Amerika en Canada. In het nummer van 22 Nov. j.l. gaven wij de details van voortbrenging der bietsuiker in 1915/16 met de raming voor 1916/17. Hieronder volgen nu nog eens, uit andere bron, de cijfers voor vier jaren, afgerond in duizendtallen.

	1916/17 ton	1915/16 ton	1914/15 ton	1913/14 ton
Duitschland..	1.600.000	1.600.000	2.600.000	2.647.000
Oostenr.-Hong.	978.000	939.000	1.602.000	1.688.000
Frankrijk....	180.000	151.000	337.000	781.000
Rusland	1.400.000	1.671.000	1.978.000	1.724.000
België	130.000	113.000	204.000	226.000
Nederland ..	270.000	243.000	302.000	227.000
Zweden.....	118.000	127.000	154.000	136.000
Denemarken..	130.000	125.000	153.000	147.000
Anderelanden	300.000	300.000	367.000	542.000
Totaal Europa	5.106.000	5.269.000	7.697.000	8.118.000

Bij onderlinge vergelijking zal men vinden, dat de cijfers voor Europa uit de verschillende bronnen wel eenigszins, maar toch niet aanzienlijk van elkander afwijken.

Het is wel van belang nog wat verder terug te gaan en wij geven daarom de samenvatting cijfers voor de laatste 9 jaren, waarbij de raming voor 1916/17 aansluit:

	Rietsuiker ton	Bietsuiker ton	Totaal ton
1907/8	6.908.000	7.002.000	13.910.000
1908/9	7.564.000	6.901.000	14.465.000
1909/10	8.328.000	6.588.000	14.916.000
1910/11	8.439.000	8.560.000	16.999.000
1911/12	8.995.000	6.887.000	15.882.000
1912/13	9.011.000	9.560.000	18.571.000
1913/14	9.834.000	8.118.000	17.952.000
1914/15	10.217.000	8.243.000	18.460.000
1915/16	10.515.000	6.006.000	16.521.000
1916/17	11.425.000	6.010.000	17.435.000

Beschouwt men de laatste tabel nader, dan dringt zich de gevolgtrekking op, dat de ontwikkeling van de rietsuiker-productie veel regelmatig is geweest, zelfs al worden daarbij, ter vergelijking, enkel de jaren vóór het uitbreken van den oorlog genomen. Daarvoor is er een natuurlijke verklaring: klimatologische en geografische verhoudingen. De beetwortelcultuur immers wordt, afgezien van een niet zeer belangrijk contingent in Amerika, uitsluitend in Europa uitgeoefend, terwijl daarentegen de rietsuikercultuur nagenoeg over de geheele wereld is verspreid. De bietopbrengst is daardoor afhankelijk van de weersgesteldheid in één enkel gebied, maar anderzijds is het geen ongewoon verschijnsel, dat, voor de rietsuiker, onbevredigende weersgesteldheid in sommige streken door gunstige elders wordt opgewogen. Als voorbeeld van het eerste moge het verloop in de campagne ¹⁾ 1911/12 dienen; als gevolg van den uiterst drogen zomer in 1911 vond er een belangrijke achteruitgang in de opbrengst van bietsuiker plaats.

Een tiental jaren geleden kan men nog van een wedloop tusschen beide cultures spreken, maar het ziet er thans net naar uit alsof de rietsuikercultuur voorgoed de eerste plaats heeft ingenomen. Zelfs al ware de oorlog niet uitgebroken, dan nog zou de bietsuiker naar alle waarschijnlijkheid bij de mededinging ten achter zijn gebleven, ofschoon alsdan het verschil natuurlijk minder scherpe afmetingen zou hebben aangenomen. Afgezien van arbeidsverhoudingen is de bietcultuur in veel sterkere mate afhankelijk van beschikbare gronden dan hun mededingster. Voor de laatste staan nog onmetelijke gebieden open in tropische streken, waar alles als het ware vanzelf groeit, terwijl de beetwortel vaak in concurrentie komt met de cultuur van andere gewassen, met name granen.

De oorlog heeft intusschen toch zeer belemmerend gewerkt op de ontwikkeling der bietsuikerindustrie en in velerlei opzicht nieuwe verhoudingen in het leven geroepen. Duitschland en Oostenrijk-Hongarije, die van oudsher de hoofdleveranciers der Engelsche suikermarkten waren, zagen zich daarvan plotseling afgesneden en moesten zonder eenigen overgang tot een enorme inknijping hunner productie besluiten. Voor Rusland zijn de West-Europesche markten eveneens van belang, zij het ook niet in even sterke mate als voor de Centrale mogendheden en ook voor dit land werd de toegang tot deze zoowel als tot de Levantmarkten door den oorlog gesloten, terwijl het land buitendien voor de suikerproductie belangrijke gouvernemen ten (Polen) verloor. In Frankrijk, dat voorheen ruimschoots in zijn eigen verbruik had kunnen voorzien, daalde de productie tot een onbeduidende hoeveelheid en België hield eveneens op tot de uitvoerlanden te behooren.

Stelt men de Europeesche raming voor 1916/17 tegenover de werkelijke opbrengst in 1913/14, dan is de uitkomst een achteruitgang van niet minder dan 3.000.000 ton. De totaalcijfers daarentegen geven voor de verwachte hoeveelheid in 1916/17 slechts een vermindering van globaal 500.000 ton in vergelijking bij 1913/14.

Dat de wereldproductie als geheel niet méér geleden heeft, is te danken aan de geweldige vlucht der suikerrietcultuur, die waarlijk een tropischen groei vertoont. En dan valt wel allereerst het ook op Cuba, welk eiland in twee jaren tijds een vermeerdering brengt van rond 800.000 ton! In 1909/10 bedroeg de Cubaansche productie 1.804.000 ton, de Javasche 1.201.000 ton, zoodat er toen tusschen beide slechts een afstand van 600.000 ton was. De cijfers van 1914/15 en 1915/16 wijzen er op dat Java nauwelijks is vooruitgegaan, alleen de raming voor 1916/17 geeft een vrij groote vermeerdering. Op basis der raming voor 1916/17 zal Cuba's voortbrenging ruim 1.800.000 ton boven die van Java loopen. Bij het beoordeelen van dit ontzag-

¹⁾ De suikercampagne wordt gerekend te loopen van 1 September tot 31 Augustus.

lijke verschil, in een zoo kort tijdsverloop ontstaan, dienen enkele bijzondere omstandigheden wel in het oog te worden gehouden. Wat technische gesteldheid der suikerfabrieken betreft, staat Java zeker op even hoog, zoo niet op hooger peil dan de Cubaansche ondernemingen en de vruchtbaarheid van het Oost-Indische eiland is waarschijnlijk wel niet geringer dan die van het West-Indische. En aan kapitaal voor uitbreiding van bestaande ondernemingen en het vestigen van nieuwe ontbreekt het hier evenmin, al is de Amerikaansche ondernemingsgeest wel forscher van initiatief dan de onze. Daar moet men de hoofdoorzaken van den verschillende gang dan ook niet zoeken. Java heeft echter in de laatste jaren de *drawback* van opeenvolgende droge seizoenen gehad, dermate, dat de rendementen op de meeste velden aanmerkelijk beneden datgene bleven, wat onder normale weersgesteldheid met redelijkheid had mogen worden verwacht.

Maar het groote verschil in bevolking van deze beide eilanden verklaart in dit opzicht veel. Die der „Koningin van de Antillen” bedraagt globaal slechts 2.000.000, terwijl de „Parel van Insulinde”, bij ongeveer gelijke oppervlakte, méér dan 26 miljoen menschen herbergt, het 13-voudige! De ruimte van beweging voor de cultuur op Java en Cuba is uit dien hoofde wel zeer verschillend. Terwijl op het laatstgenoemde eiland gronden te kust en te keur voorhanden zijn, is het op Java, om redenen van noodzaak, uiterst moeilijk van het gouvernement de vergunning te bekomen tot het in cultuur brengen van nieuwe gronden. Mede valt soms de verdeeling van het bevoeiingswater voor de sawahs en de rietvelden wel eens noodwendig ten nadeele der laatste uit. Het voedselvraagstuk is hier nl. de hinderspaal voor snelle uitbreiding en misschien voor verdere vlucht in de toekomst *überhaupt*. Het zal dan ook allengs wel een punt van overweging moeten gaan uitmaken of de tijd niet gekomen is om met de suikerrietcultuur op de Buiten-Bezittingen eveneens een aanvang te maken, meer bepaaldelijk op Sumatra. Volgens vele deskundigen is genoemd eiland, zijn althans uitgestrekte deelen daarvan, wat bodemgesteldheid en klimaat betreft, uitnemend geschikt voor de teelt van het riet; daarnaast echter is, voor de vestiging van bedrijven op groote schaal, het arbeidersvraagstuk een punt van niet minder aanbelang.

UITBREIDINGSPLANNEN DER NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

Dezer dagen deed in de pers het bericht de ronde, dat de Nederlandsche Handel-Maatschappij een gemeenschap van belangen heeft gesloten met de Geldersche Credietvereniging. Daaraan werd door de D. B. nog toegevoegd, dat eerstgenoemde instelling in onderhandeling is met andere instellingen en firma's omdat zij zich, zonder nochtans haar cultuurbelangen te verwaarloozen, meer en meer is gaan toeleonen op het eigenlijke bankiersbedrijf.

Inmiddels is door beide partijen bevestigd, dat eerstbedoelde overeenkomst is afgesloten, zoodat men hier met een voldongen feit te doen heeft. Of er inderdaad reeds verdere onderhandelingen met andere instellingen en firma's, als waarvan hierboven sprake is, hebben plaats gevonden, moet, bij gebrek aan nadere gegevens, voorloopig in het midden worden gelaten.

Nog slechts een vijftal jaren geleden kwamen de aandelen der Handel-Mij. in de officieele prijscourant onder de rubriek „Koloniale credietinstellingen en cultuurondernemingen” voor. Bij de daarop gevolgde veranderde indeeling dezer prijscourant werden zij naar de rubriek „banken en credietinstellingen” verplaatst en dit is ook juist. In weerwil van haren naam (men bedenke, dat die vóór 92-jaren werd gekozen) is zij reeds lang slechts voor een deel handelsinstelling en grootendeels bank in den eigenlijken zin des woords geworden. Alleen heeft zij nog zekere bijzondere ken-

merken, bijv. dat zij de gouvernementen producten in commissie afscheept, opslaat en verkoopt en dat o.a., in tegenstelling met hetgeen bij andere vennootschappen gebeurt, de vaststelling van het dividend niet aan de goedkeuring der aandeelhouders behoeft te worden onderworpen.

Het zwaartepunt van het bedrijf der Handel-Mij. lag steeds en ligt ook nu nog wel in de Aziatische zaken, hetgeen alleen daardoor niet volkomen zichtbaar is, dat die voor een belangrijk deel van het hoofdkantoor hier te lande uit worden gefinancierd. Onder de „Vestigingen in het Oosten” ressorteert het rechtstreeksche belang bij suiker, omvattende 16 geheel of gedeeltelijk eigen fabrieken, terwijl voorts consignatie-contracten bestaan met tal van suiker-, tabaks-, koffie-, thee-, rubberondernemingen enz. en ook op andere wijze het credietbedrijf wordt uitgeoefend.

Het bankiersbedrijf der Handel-Mij. dateert grootendeels van den tijd toen de heer Heldring haar president was en dit heeft dan meer bepaald betrekking op den wisselhandel met onze Oost, waarvoor deze instelling toongevend is. De andere Indische banken zijn dan ook genoodzaakt de noteringen der Factorij te volgen. De vele relatien met cultuurondernemingen geven haar een breeden grondslag voor dien handel. In Nederland zelf was het bankiersbedrijf der Handel-Mij. tot dusver nog niet van zeer grooten omvang, hetgeen daaraan is toe te schrijven, dat zij geen uitgebreide effectenclieentele bezit. Dit heeft o.a. bij emissies het nadeel van gemis aan eigen georganiseerd débouché, al is het een feit, dat de Handel-Mij. in de laatste jaren dikwijls aan groote uitgiften meedeed. Door de overeenkomst met de G. C. krijgt zij thans de beschikking over een gevestigde organisatie in verscheidene provinciën. Wel drijft de G. C. geen effectenzaken, doch haar agenten doen dit voor eigen rekening. Omgekeerd zal de G. C. voordeel trekken van de outillage harer medecontractante op het gebied van buitenlandsche wissels.

De Handel-Mij. is eigenlijk de grootste bank hier te lande. De samengevatte balans van alle kantoren per einde 1915 geeft een telling van circa f 268 miljoen, tegen bij de Rotterdamsche Bankvereniging f 239 miljoen en bij de Amsterdamsche Bank f 197 miljoen. Daarbij dient dan nog in aanmerking te worden genomen, dat laatstgenoemde twee instellingen geweldige sommen wegens N.O.T.-borgtochten op hun balans hebben staan (de R.B. totaal borgtochten f 61 miljoen, de A.B. f 49 miljoen), waarvan het grootste gedeelte reeds lang is afgelopen, doch waarvoor de N.O.T. nog geen décharge verleent, terwijl anderzijds de Handel-Mij. geen dergelijke borgtochten voor derden stelt.

Het crediet der Handel-Mij. is zoo goed als onbeperkt; voortdurend blijven haar gelden toevloeien en dit moet van zelf er toe leiden, dat naar verdere belegging daarvan wordt omgezien, liefst in den vorm van credieten. En het is ook niet onverklaarbaar, dat om dit doel te bereiken aansluiting bij reeds bestaande instellingen en firma's wordt gezocht. De Geldersche Credietvereniging is zelf ook reeds een oude instelling (zij vierde zoo juist haar vijftigjarig bestaan), die zich uitsluitend met het credietbedrijf bezig houdt. Zij verstrekt aan derden crediet, meerendeels tegen accepten, die dan zoo noodig weer bij de Ned. Bank worden verlevendigd. De G. C. heeft kantoren in niet minder dan 18 verschillende plaatsen.

Men heeft hier een verschijnsel, dat opnieuw binnen het kader van de concentratie op bankgebied in ons land valt. De groote banken en wel in de eerste plaats de Rotterdamsche Bankvereniging en de Amsterdamsche Bank breiden haar vestigingen en haar invloed in de provincie steeds verder uit. Het tempo daarvan versnelt zich onmiskenbaar en het is slechts een kwestie van tijd of elk dezer banken zal een net van filialen over het land uitspreiden. Het heeft er veel van, alsof nu ook de Handel-Mij. daaraan gaat meedoen. Wel heeft zij bereids een paar agentschappen

hier te lande, n.l. in Rotterdam en Den Haag, vroeger ook in Dordrecht, Schiedam en Middelburg, maar blijkbaar wil zij nu verder de provincie in. Het is mogelijk, dat de Handel-Mij. zich beperkt tot het sluiten van overeenkomsten — in tegenstelling met de politiek der Amsterdamsche Bank en der Rotterdamse Bankvereniging, die „annexeeren” — waardoor de onafhankelijkheid der provinciale contractanten behouden blijft, het is echter ook mogelijk, dat men hier te doen heeft met een voorbereidenden stap, die zal gaan tot het vestigen van agentschappen onder eigen naam. Ook instellingen met oude en ouderwetsche tradities, kunnen zich aan den geest des tijds niet onttrekken en de particuliere bankiersstand moet langs dien weg geleidelijk in de groote lichamen met machtige kapitaalsorganisatie worden opgelost. De persoonlijke aanraking tusschen bankier en cliënt verdwijnt hiermede wel niet, krijgt echter daardoor een eenigszins ander karakter. In nog ander opzicht zullen sommigen bedoelde evolutie betreuren, doch uit een algemeen economisch oogpunt is deze gang eerder wenschelijk en trouwens onafwendbaar.

F. S.

DE KOSTEN DER DISTRIBUTIEWET.

Door den Minister van Landbouw is een ontwerp ingediend, waarbij aan de begrooting voor 1917 een post wordt toegevoegd van f 80.000.000, wegens kosten, die in het komende jaar voor de regeering uit de Distributiewet zullen voortvloeien. Het aandeel der gemeenten van ruim f 8.000.000 medegerekend, wil dit dus zeggen, dat de Minister rekent op een totaal aan kosten ingevolge de Distributiewet van ruim 88 miljoen.

Al blijft de raming nog beneden het bedrag van 100 miljoen, dat een medewerker in ons nummer van 13 September j.l. meende te moeten becijferen, zij stelt niettemin ontzaglijke eischen aan de schatkist en aan de gemeenten, ook al bedraagt het aandeel van deze slechts 10 pCt.

Ofschoon het na de uitvoerige becijferingen van onzen medewerker loonen zou een overzicht te geven van de wijze, waarop de Minister zijn berekening voor de verschillende te distribueeren artikelen opzet, meenen wij met de eindcijfers te kunnen volstaan, den belangstellende naar de uitvoerige Memorie van Toelichting verwijzende.

De totale kosten, voor Rijk en gemeenten tezamen, zijn:

Ongebuid tarwemeel	f 30.000.000,—
Rogge	„ 4.500.000,—
Aardappelen	„ 6.600.000,—
Rundvet en spek	„ 2.150.000,—
Varkensvleesch	„ 23.500.000,—
Rijst	„ 4.900.000,—
Gort en haverhout	„ 572.500,—
Melk	„ 7.000.000,—
Peulvruchten	„ 3.250.000,—
Turf	„ 300.000,—
Zachte zeep	„ 5.250.000,—
	f 88.022.500,—

Aan het slot der Memorie van Toelichting deelt de Minister mede, dat de Minister van Financiën slechts zeer noode in de credietaanvraag, die in één jaar vier vijftien opeischt van de opbrengst der dezen zomer gevoterde verdedigings-belastingen over een tijdperk van drie jaren, heeft toegestemd. De Minister verbindt hieraan de mededeeling, dat, mochten de prijzen bij voortdoring blijven stijgen, ernstig overwogen zal moeten worden het stelsel der Distributiewet 1916 te verlaten. Wat de Minister zich dan zou voorstellen is niet met duidelijkheid op te maken. In de betrekkelijke zinsneden zinspeelt de Minister op het indertijd verworpen beginsel, onderscheid te maken naar inkomengroepen.

UITBREIDING VAN HET ZWEEDSCHE BINNENSCHIEPVAARTVERKEER.

De Zweedsche regeering heeft ter voorbereiding van den voorgenomen aanleg van kanalen een commissie ingesteld, bestaande uit de voormannen op waterbouwkundig gebied. Deze commissie heeft ten doel de regeering van advies te dienen omtrent de vraag, op welke wijze een eenvormig kanalenet zou zijn aan te leggen, dat door schepen van niet te kleinen inhoud zou kunnen worden bevaren. Voorts heeft zij opdracht, na te gaan, welke deelen des lands in het bijzonder voor nieuwe scheepvaartwegen in aanmerking komen en welke kanalen het allereerst dienen te worden aangelegd of uitgebreid.

De oorlog heeft getoond, van welke groote betekenis een behoorlijk kanalenet is. Voor Zweden zijn de binnenlandsche waterwegen juist zoo bijzonder belangrijk, daar de weg over zee naar de Zweedsche Oostkust voor schepen, komende van den Atlantischen Oceaan, zoo gevaarlijk is geworden. Zweedsche zeeschepen lossen dan ook hunne lading te Göteborg aan de Westkust, welke daarna binnendoor via het Trollhätta- en Göta-kanaal verder wordt vervoerd.

Behoorlijke waterwegen bestaan reeds in Zweden, waarbij partij is getrokken van de vele meren en wateren met behulp van rivieren en kanalen. De bekendste dezer waterwegen is het kanaal tusschen Göteborg en Stockholm, waarvan de evengenoemde Trollhätta- en Götakanalen de voornaamste onderdeelen zijn. Van bijzonder gewicht is het Trollhättakanaal; hierdoor toch is eene verbinding te water van Göteborg tot het Wenermeer, het grootste meer van Zweden, geschapen, welke aan alle kanten groote nijverheidscentra raakt. Met het oog op de toenemende belangrijkheid van dit kanaal werd in 1909 tot uitbreiding daarvan besloten: de Rijksdag stond daarvoor meer dan 22 miljoen kronen toe. Deze waterweg, vroeger slechts toegankelijk voor schepen van 300 ton, zal nu een diepte van 4 M. krijgen, zoodat thans ook Oostzeeschepen daarop zullen kunnen varen. Deze verbeteringen zijn het volgend jaar geheel gereed. Bij deze verbetering is reeds met de mogelijkheid tot verdere uitbreiding rekening gehouden: bij den bouw heeft men dadelijk sluizen van 5 M. geplaatst. Schepen van 1400 ton zullen na de voltooiing op het nieuwe Trollhättakanaal kunnen varen.

Bij de kanaalplannen, die thans door de commissie dienen te worden onderzocht, is een verbinding van het Wener- en het Mälarmeer (nabij Stockholm) in de eerste plaats gedacht.

Het „Zeitschrift für Binnenschiffahrt”, dat in zijn October-nummer van het voorgaande eveneens melding maakt, teekent hierbij aan, dat kleine zeewaardige schepen van de havens in het binnenland van Zweden diep in Duitschland en Oostenrijk zullen kunnen doordringen, n.l. langs den nieuwen waterweg Stettin-Berlijn naar den Oder tot het Silezische kolenbekken of door het Travekanaal, Elbe en Moldau via het in aanleg zijnde kanaal naar den Donau. Komen de plannen, die Rusland koestert ten aanzien van een binnenwaterweg van de Oostzee naar de Zwarte zee eenmaal tot uitvoering, dan zullen de schepen van het Wenermeer zelfs zonder bezwaar de Zwarte zee kunnen bereiken.

VRIJHAVEN TE STOCKHOLM.

Indertijd werd een commissie gevormd tot bestudeering van de vraag of het wenschelijk is een vrijhaven te Stockholm op te richten. Volgens het thans verschenen verslag dezer commissie wordt beoogd de havens bij Lindarängen, met een kadelengte van 3800 M., als zoodanig te bestemmen. De kosten van aanleg en inrichting worden op bijna 16 miljoen kronen geraamd. In het bijzonder dringt de commissie er op aan spoedig met het werk te beginnen, opdat

de vrijhaven reeds het volgend jaar zal kunnen worden in gebruik genomen.

In het verslag worden eenige belangrijke cijfers vermeld, betrekking hebbende op de scheepvaartbeweging van Stockholm. Het aantal schepen, dat in de laatste 10 jaren deze haven aandeed, is met 23 pCt. toegenomen, de totale invoer met 37 pCt. en de uitvoer zelfs met 150 pCt. De handel van Stockholm met Zuid-Amerika bestond in 1902 nog ternauwernood, in 1914 bedroeg hij reeds 9,4 miljoen kronen; de waarde van den directen handel met de Vereenigde Staten is in ditzelfde tijdvak verzevenvoudigd. De uitvoer van Stockholm naar Finland en Rusland is van 1902 tot 1914 met 370 pCt. vermeerderd. Ook de scheepvaart is in dezen tijd tot bloei gekomen, verschillende groote reederijen zijn opgericht, die thans reeds 60 groote stoombooten in dienst hebben, welke een directe verbinding met de niet-Europeesche landen onderhouden.

Aan het slot van het verslag wordt de verwachting uitgesproken, dat de handel van Stockholm, wanneer hij zonder inkomende rechten en andere hinderende bepalingen blijft, nog groote uitbreiding zal ondergaan en dat in het bijzonder de handel met Rusland en Finland voor overzeesche producten over Stockholm zal worden geleid.

HET STAHLWERKSVERBAND IN HET TWEDE OORLOGSJAAR.

Volgens het verslag van het Deutsche Stahlwerksverband over het op 30 Juni jl. geëindigde jaar 1915/16 heeft de industrie zich meer en meer aan de behoeften der oorlogvoering aangepast. De verzending heeft in de laatste drie jaren bedragen:

	1913/14	1914/15	1915/16
	ton	ton	ton
Halfabrikaten	1.639.829	739.451	875.701
Spoorwegmateriaal	2.748.728	1.759.115	1.591.201
Vormijzer	1.735.158	894.971	814.950
Totaal.....	6.123.715	3.393.537	3.281.852

Dat de cijfers voor 1914/15 nog iets hooger zijn dan die van het afgelopen jaar is daaraan toe te schrijven, dat Juli 1914 nog buiten het oorlogstijdvak valt; met 470.422 ton steekt deze maand scherp af tegen Juli 1915, toen de hoeveelheid 258.092 ton was.

In verband met de toenemende exploitatiekosten zijn de prijzen der producten in 1915/16, vergeleken bij 1914/15 sterk gestegen; de gemiddelden waren o.a. voor ruwe staalblokken M. 105 tegen M. 90, „Verblöcke” M. 110 (M. 95), „Knüppel” M. 118,75 (M. 102,50) en „Platinen” M. 122,50 (M. 105). Dit betreft het binnenland. De exportprijzen zijn veel hooger, de uitvoer moest in verband met de militaire operatiën sterk worden ingekrompen en kwam ten gevolge van het uitvoerverbod geheel onder de controle der Regeering.

Terwijl in vredestijd $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ der productie van halfabrikaten en spoorwegmateriaal en $\frac{1}{4}$ van het voortgebrachte vormijzer naar de buitenlandsche markten ging, bedroeg de afzet aldaar in 1915/16 slechts: halfabrikaten 9,66 (v. j. 23,80) pCt., spoorwegmateriaal 11,28 (15,64) pCt. en vormijzer 20,81 (21,11) pCt. In 1913/14 waren de overeenkomstige verhoudingen resp.: 45,87, 31,64 en 24,93 pCt., in 1912/13 resp.: 38,03, 31,06 en 29,41 pCt.

BOEKAANKONDIGING.

Annuaire international de Statistique. I.
Etat de la population (Europe). La
Haye 1916. W. P. van Stockum &
fils VIII en 166 blz.

Het in 1913 opgerichte, in Den Haag gevestigde Permanent Bureau van het Institut international de

Statistique doet met bovengenoemde publicatie het eerste product harer werkzaamheid het licht zien. Getracht is — en met resultaat — de gegevens, die met voor dezen tijd merkwaardige volledigheid verkregen zijn, voor alle landen zooveel doenlijk in gelijken vorm te gieten. De gegevens betreffen: aantal en dichtheid der bevolking, verdeling naar geslacht, burgerlijken staat, leeftijd, nationaliteit, geboorteplaats, taal, godsdienst, onderwijs en klaarblijkelijke gebreken. In het werk zijn een tweetal graphieken opgenomen: een kaartje van Europa naar dichtheid van bevolking en een vergelijkend diagram van de samenstelling der bevolking naar leeftijdsgroep en geslacht. Het diagram is zeer leerzaam; duidelijk illustreert het hoe een laag geboortecijfer niet alleen op de toeneming van het totaalcijfer der bevolking maar evenzeer op de relatieve bezetting der verschillende leeftijdsgroepen grooten invloed heeft.

In cijfers:

	0-19	20-39	40-59	60 jaar	Totaal
	jaar	jaar	jaar	en meer	
Duitschland ..	44,24	30,10	17,86	7,80	100
Frankrijk	33,89	30,50	23,04	12,57	100

Realisme en Theoretische Economie.
Openbare les van Mr. Dr. H. Frijda,
privaat-docent aan de Leidsche Uni-
versiteit. Haarlem. Ervén F. Bohn.
1916. 31 blz.

Het opstel beweegt zich op theoretisch-economisch gebied en strekt in aansluiting aan verschillende schrijvers van den laatsten tijd ten betooge, dat het vraagstuk der prijsvorming en mitsdien het geldprobleem in het middelpunt van het theoretisch-economisch denken behoort te worden geplaatst, niet in de laatste plaats omdat zulks zou kunnen bijdragen tot verheldering van het inzicht van den wetenschappelijke onderzoeker in het wezen der economische werkelijkheid.

Volgens de derde Lijst van Handels-schepen, welke verloren gingen of zware schade beliepen tengevolge van den oorlogstoestand, uitgegeven door de firma Blom & Van der Aa te Amsterdam, was het door ons land geleden verlies in de periode 1 April—30 September 1916 belangrijk geringer dan in de vorige tijdvakken. Bedroeg het verlies tot 1 Januari 1916 56.155 ton en in het eerste kwartaal van het loopende jaar zelfs 75.178 ton, in het tweede en derde trimester tezamen gingen 23 Nederlandsche schepen met een inhoud van 26.175 ton verloren.

REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Met ingang van 8 dezer is verboden de uitvoer van *platina* in elken vorm.

Aardappelen. Onder intrekking van eenige vorige beschikkingen is door den Minister van Landbouw, enz. bepaald, dat verboden is de aflevering en het vervoer van alle klei-aardappelen, anders dan binnen de grenzen der gemeente, of met vervoerbewijs, afgegeven door de Rijksc commissie van Toezicht op de Aardappelvereniging.

Tevens is door genoemden Minister aan de burgemeesters verzocht hem ingevolge art. 9 der Distributiewet opgave te doen van de in de gemeente aanwezige voorraden kleiaardappelen.

Distributieregelingen. Door den Minister van Landbouw is vastgesteld eene distributieregeling voor *gort* en voor *zachte zeep*.

Tevens is aan de burgemeesters medegedeeld, dat met de distributie van zeep op 11 dezer zal worden begonnen. Daarmede zullen dan alle artikelen, welke bij circulaire van den Minister van Landbouw, enz. van

9 September jl. ingevolge art. 1 der Distributiewet werden aangewezen, algemeen verkrijgbaar zijn.

Meelen bloem. Door den Minister is de medewerking van burgemeesters ingeroepen, teneinde hem opgave te doen verstrekken van verbruik en voorraden van tarwebloem, tarwemeel, roggebloem en roggemeel door bakkers, banketbakkers, koek- en beschuitfabrikanten, kruideniers, grutters enz.

Kunstmest. Blijken mededeeling van de Kunstmestcommissie zal een aanvang worden gemaakt met de tweede distributie der bestelde superfosfaat, ten behoeve van de bemesting voor den oogst 1916/17 en wel tot eene hoeveelheid van 30 pCt. van iedere door haar goedgekeurde aanvraag. In het belang van een vlug verloop der distributie is het noodig, dat de provinciën Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland en Groningen in de eerste plaats moeten afnemen vóór half Januari a.s., terwijl de overige provinciën gevraagd levering mogen vragen, doch eveneens vóór een bepaalden datum de volle 30 pCt. moeten hebben afgenomen (vermoedelijk 28 Februari a.s.) De prijs blijft vastgesteld voor superfosfaat 17 pCt. op f 9,70 per 100 K.G. bruto voor netto in zakken, af fabrieks-terrein.

Steenkolenschaarschte. Aan de inspecteurs der arbeids-inspectie is machtiging verleend om, waar zulks gewenscht wordt, de rusttijden van jeugdige arbeiders, arbeidsters en vrouwen, wegens de steenkolenschaarschte te verkorten. De verplichte middag-schicht van 1 à 1½ uur mag tot een half uur worden teruggebracht, terwijl deze schicht niet buiten de werkplaatsen behoeft te worden doorgebracht. Echter mag niet langer dan 5 uur achtereen worden gewerkt, en in een etmaal geen grooter aantal uren, dan tot heden placht te geschieden.

MAANDCIJFERS.

INKLARINGEN OP AMSTERDAM.

Landen van herkomst.	November 1916.		November 1915.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	38	27.037	54	40.206
Rusland (Witte Zee) ..	2	1.222	—	—
Zweden	19	7.653	} 19	13.919
Noorwegen	1	466		
Denemarken	2	1.310	} 2	1.267
Frankrijk	1	634		
Portugal	1	674	} 11	11.098
Spanje.....	1	851		
Italië	1	837	6	6.823
Griekenland	1	1.340	3	5.845
Noord-Afrika	1	1.160	1	901
Ned.-Indië	3	13.156	6	27.865
Japan	—	—	1	4.551
Noord-Amerika	6	13.957	4	6.935
Zuid-Amerika (Oostkust)	4	13.057	12	44.658
„ (Westkust)	1	1.669	—	—
West-Indische eilanden..	1	2.229	2	3.347
Nederlandsche havens ..	5	6.870	5	8.202
Totaal handelsschepen	88	94.122	127	176.094
Visschersvaartuigen	109	8.017	79	5.940
Totaal.....	197	102.139	206	182.034

Onderscheiding der handelsschepen naar de nationaliteit:

November 1916.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	66	78.669	83,58
Britsche	5	3.708	3,94
Zweedsche	10	5.635	6,—
Noorsche	5	4.250	4,51
Deensche	2	1.860	1,97
	88	94.122	100,—

INKLARINGEN OP ROTTERDAM.

Landen van herkomst.	Nov. 1916.		Nov. 1915.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	110	67.345	161	100.564
Frankrijk	4	1.427	13	6.168
Zweden	28	13.667	23	15.345
Noorwegen	7	6.177	17	20.743
Afrika	1	999	—	—
Noord-Amerika	33	90.591	39	132.474
Indië (Engelsch)	—	—	1	2.665
Indië (Nederlandsch) ..	7	23.875	5	13.388
Nederland	3	269	—	—
Denemarken	—	—	4	9.717
Portugal	—	—	2	361
Spanje.....	—	—	4	4.385
Italië	1	1.124	—	—
Griekenland	1	1.298	—	—
Zuid-Amerika	10	21.437	19	38.158
België binnendoor	—	—	2	1.311
Binnenl. plaatsens	10	7.893	7	3.299
Totaal.....	215	236.102	297	348.578

Onderscheiding naar de nationaliteit:

Nov. 1916.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	126	152.591	64,6
Britsche	34	16.657	7,—
Noorsche	30	34.812	14,8
Zweedsche	14	9.190	3,9
Belgische	7	19.636	8,3
Grieksche	2	1.649	0,7
Deensche	1	1.169	0,5
Braziliaansche	1	398	0,2
Totaal	215	236.102	100,—

SPAARBANKCIJFERS.

Overzicht van inleg en terugbetaling bij 50 particuliere spaarbanken (aangesloten bij den Nederlandschen Spaarbankbond) gedurende November 1916.

Spaarbanken met een aan inleggers vers. huldigd bedrag van:	Bedrag in Guldens		Posten	
	Inleg	Terugbetaling	Inleg	Terugbetaling
beneden f 100.000	2.110	631	28	8
f 100.000—, 500.000	213.531	113.692	2.716	902
„ 500.000—, 1.000.000	271.166	181.290	2.653	999
„ 1.000.000—, 2.000.000	535.047	400.168	5.012	2.430
„ 2.000.000—, 4.000.000	424.571	369.544	2.764	1.533
„ 4.000.000—, 7.000.000	748.313	577.745	7.154	4.758
boven „ 7.000.000	1.407.155	1.065.763	26.309	12.425
Totaal ..	3.601.893	2.708.833	46.636	23.055
Totaal November 1915	2.742.515	2.033.642	38.898	20.626
„ „ 1914	1.905.449	1.706.117	28.149	18.768
November....	1916	1915	1914	
Uitgegeven nieuwe boekjes	3174	2671	1877	
Geheel afbetaalde boekjes..	1999	1821	2130	

Overzicht van inleg en terugbetaling bij de Rijks-postspaarbank.

	1916	1915	1914
Inlagen	f 6.798.035	f 5.730.634	f 3.999.963
Terugbetalingen ..	6.176.493	5.201.765	5.009.686
Tegoed der inleggers op ultimo	199.475.279	183.026.290	179.798.747
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	26.211.050	24.282.250	24.330.750
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	9.757	8.740	5.341
Aantal geheel afbetaald	6.178	6.415	5.863
Aantal uitstaande op ultimo	1.724.997	1.685.226	1.671.185

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	9 December 1916	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels.	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bank (Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Vrsch. in R.C.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	6 " 14 Juli '16	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-5 " 4 Febr. '15	—
Javasche Bank.....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatie				
9 Dec. '16	4 3/8	3 1/2	5 17/32	4-5/8	—	3 3/4-4 1)
2-9 " '16	4 1/8-3/8	3 1/2-4	5 17/32	4-5/8	—	3 1/2-9
27 N.-2 D. '16	3 3/4-4 1/4	3 1/2	5 17/32	4-5/8	—	4-6 1/2
20-25 N. '16	2 3/8-3 1/4	2 3/4-3	5 33/32-33/32	4-5/8	—	2-4
5-10 D. '15	3	3-1/4	5 9/16-1/4	—	—	1 7/8
6-11 D. '14	—	—	2 3/4-7/8	—	—	3 1/2-3/4
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 8 December.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
4 Dec. 1916 ..	11.68	39.72 1/2	42.02 1/2	2.44 3/4
5 " 1916 ..	11.67	39.45	42.02 1/2	2.44 3/4
6 " 1916 ..	11.67	39.10	42.02 1/2	2.44 3/4
7 " 1916 ..	11.67	38.87 1/2	42.—	2.44 3/4
8 " 1916 ..	11.67	39.—	42.02 1/2	2.44 3/4
9 " 1916 ..	11.67	39.17 1/2	42.02 1/2	2.44 3/4
Laagste der week	11.66 1/4	38.70	41.92 1/2	2.44 3/4
Hoogste " "	11.68 1/4	39.90	42.07 1/2	2.44 3/4
2 Dec. 1916 ..	11.68	39.90	42.05	2.44 3/4
25 Nov. 1916 ..	11.68 3/4	40.95	42.02 1/2	2.44 3/4
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitser- land	Weenen	Kopen- hagen	Stock- holm	Batavia telegrafisch
9 Dec. 1916	49.10	24.40	66.90	71.50	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	47.40	24.15	66.—	69.80	—
Hoogste " "	49.10	25.45	67.—	71.50	—
2 Dec. 1916	47.40	25.17 1/2	66.07 1/2	69.82 1/2	99 1/2-100 1/2
25 Nov. 1916	47.65	25.92 1/2	65.97 1/2	69.50	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

De wisselmarkt stond weder onder den indruk der daling van den Duitschen koers. Ook deze week liep Berlijn weder sterk terug. Vrijdag werd het laagste punt bereikt en werd tot 38,70 verhandeld, daarna ontstond eenige verbetering.

Het slot was circa 39,17 1/2. Ook Weenen was flauw en daalde van 25,40 tot 24,15 om eveneens iets beter op 24,40 te sluiten.

De noteeringen voor Londen, Parijs en New York ondergingen bijna geen verandering.

Daarentegen waren Zwitserland en Skandinavië zeer vast. De oorzaak was voor deze landen eenerlei. De daling in den Markenkoers was daar nog beduidender dan hier, zoodat men steeds meer kon uitleggen voor Skandinavië en Zwitserland om er tegen Berlijn en Weenen te kopen. Waar bovendien de overige koersen zeer flauw afkwamen, trad hier een buitengewone stijging in. Zwitserland liep op tot 49,10. Stockholm 71,50 en Kopenhagen 66,90.

Ook Spanje was zeer vast en noteerde voorbijgaand 53,50.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
9 December 1916	4.76.45	5.85	66 1/4	40 13/16
Laagste d. week..	4.76.35	5.85	65 3/4	40 3/4
Hoogste, " " ..	4.76.45	5.85 1/2	66 3/8	40 13/16
2 December 1916	4.76.35	5.85	66 1/2	40 3/4
25 November 1916	4.76.45	5.84 1/2	68 3/4	40 13/16
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings- eenheden	24 Nov. 1916	1 Dec. 1916	Week 2-8 December		8 Dec. 1916
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8	97 3/8
B. Aires	d.p.gd.pes.	49 5/8	49 5/8	49 3/4	50 1/2	50 1/2
Calcutta	sh/d.p.rup.	1 4 3/8	1 4 3/8	1 4 3/8	1 4 3/8	1 4 3/8
Hongkong ...	id. p. \$	2 3 1/2	2 3 1/2	2 3 1/2	2 3 1/2	2 3 1/2
Lissabon	d. p. escudo	31 1/2	31 3/8	31	32	31 1/8
Madrid	Peset. p. £	23.07 1/2	22.97 1/2	22.—	22.90	22.20
Montevideo..	d. p. peso	53 3/4	53 3/8	53 13/16	55 1/4	55 1/4
Montreal ...	\$ per £	4.76 3/8	4.76 1/4	4.76 3/8	4.76 3/4	4.76 1/2
Petrograd ...	R. p. £ 10	155 3/4	162	159	164	161 3/4
R.d.Janeiro 1)	d.p. milr.	12	11 25/32	11 15/16	12 1/16	12
Rome	Lires p. £	31.95	32.13	32.12	32.35	32.20
Shanghai ..	sh/d.p. tael	3 4 3/4	3 5 3/4	3/6	3/6	3/6
Singapore ..	id. p. \$	2 4 3/16	2 4 3/16	2 4 3/16	2 4 3/16	2 4 3/16
Valparaiso 1)	d. p. pap. p.	10 15/16	11	11 3/32	11 19/32	11 19/32
Yokohama ..	sh/d.p. yen	2 1 1/16	2 1 1/16	2 1 1/16	2 1 1/16	2 1 1/16

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUD EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

De afgelopen week vertoonde geringe fluctuaties. Het hogere prijsniveau lokte aanvankelijk eenige winstnemingen uit, vooral van Chinese zijde, maar Indische kooporders en de steeds voortdurende vraag voor muntdoelinden in een zeer beperkte markt deden den prijs in den loop der week weer wat aantrekken. Het slot was gelijk aan de slotnoteeringen der vorige week.

De zilvervoorraad vertoont volgens de laatste „Indian currency return” wederom afnemings; ook dit feit leidde tot eenige speculatieve aankopen, hetgeen in een markt met gering aanbod tot prijsverheffing moest leiden.

Noteering te Londen. te New York.

9 Dec. 1916.....	36	75 1/4
2 " 1916.....	36	75 1/4
25 Nov. 1916.....	35 3/16	73 3/8
18 " 1916.....	34 1/8	71 3/8
11 Dec. 1915.....	26 7/8	56
12 Dec. 1914.....	23 1/16	49 7/8
20 Juli 1914.....	24 13/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 9 DECEMBER 1916.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 38.163.389,07 1/2 B.-bk. " 903.014,52 Ag.sch. " 12.083.625,17	f 51.150.028,76 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 7.034.052,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	" 7.034.052,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 32.884.036,92 1/2 B.-bk. " 4.512.933,66 Ag.sch. " 32.906.140,35 1/2	f 70.303.110,94
Op Effecten	f 65.022.410,94	
Op Goederen en Spec.	" 5.280.700,—	" 70.303.110,94
Voorschotten a. h. Rijk	—	" 14.936.118,04
Munten Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 60.449.930,—	
Muntmat. Goud	" 523.676.368,08 1/2	
	f 584.126.298,08 1/2	
Munt, Zilver, enz.	" 6.854.707,57 1/2	
Muntmat. Zilver	—	" 590.981.005,66
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.142.970,12 1/2	
id. van 1/5 v. h. kapit.	" 3.953.173,25	" 9.096.143,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank	—	" 1.400.000,—
Diverse rekeningen	—	" 63.812.896,93 1/2
		f 808.713.355,71 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	" 5.155.090,93 1/2	
Bankbiljetten in omloop	" 740.642.235,—	
Bankassigatiën in omloop	" 2.589.851,49 1/2	
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f —	
Van anderen	" 34.710.453,40	" 34.710.453,40
Diverse rekeningen	—	" 5.615.724,88 1/2
		f 808.713.355,71 1/2
Beschikbaar metaalsaldo	f 434.497.199,13 1/2	
Op de basis van 2/5 metaaldekking	" 278.908.691,15 1/2	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	—	" 2.172.485.995,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	7.660.437,22 1/2	
Buitenlandsche wissels	1.151.876,—	
Beleeningen	9.863.842,55	
Goud	1.015.249,21	
Zilver	228.681,46	
Bankbiljetten	6.131.785,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	2.036.295,17	

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	9 Dec. 1916	2 Dec. 1916
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 102.000.000,—	f 109.000.000,—
Aan schatkistbiljetten	" 30.000.000,—	" 37.000.000,—
Aan zilverbons	" 105.879.000,—	" 99.552.000,—
	" 15.956.827,—	" 16.286.501,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
9 Dec. 1916	584.126	6.855	740.642	37.300
2 " 1916	585.142	6.626	746.774	39.773
25 Nov. 1916	584.591	6.725	736.284	48.950
18 " 1916	582.121	6.541	738.544	49.804
11 " 1916	584.157	6.450	740.458	50.211
4 " 1916	585.201	6.318	744.709	51.672
28 Oct. 1916	583.642	6.531	730.338	76.022
21 " 1916	583.658	6.410	715.965	91.762
14 " 1916	584.677	6.273	715.453	90.348
7 " 1916	587.354	6.189	708.521	99.070 ¹⁾
30 Sept. 1916	587.360	6.597	700.782	108.636
23 " 1916	587.367	6.931	678.644	143.451
16 " 1916	587.373	7.000	678.243	146.374
11 Dec. 1915	420.710	4.017	565.239	45.004
12 Dec. 1914	195.622	5.809	474.301	17.202
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek. crt. saldo van het Rijk f 2.694.000.

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks			
9 ^o Dec. 1916	51.150	30.000	70.303	434.497	76
2 " 1916	58.810	37.000	30.167	433.563	75
25 Nov. 1916	68.280	50.000	66.229	433.374	75
18 " 1916	73.662	56.000	67.000	430.096	75
11 " 1916	67.920	52.000	66.721	431.577	75
4 " 1916	70.590	54.000	70.927	431.346	73
28 Oct. 1916	99.035	83.000	63.153	428.001	73
21 " 1916	98.853	83.000	60.507	427.622	73
14 " 1916	93.911	78.000	59.502	428.889	73
7 " 1916	105.286	89.500	59.986	431.122	73
30 Sept. 1916	105.616	89.500	60.662	431.171	72
23 " 1916	106.005	89.500	61.692	428.984	72
16 " 1916	106.348	89.500	62.736	428.547	72
11 Dec. 1915	74.932	46.500	89.189	302.120	70
12 Dec. 1914	170.060	73.500	130.353	102.915	41
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/5 metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden
21 Oct. 1916	70.711	22.854	158.759	52.810
14 " 1916	70.761	22.717	157.649	57.493
7 " 1916	70.441	23.743	154.876	58.821
30 Sept. 1916	69.323	23.929	151.308	56.123
23 Oct. 1915	40.234	32.259	139.402	28.003
24 Oct. 1914	41.535	22.659	138.759	20.101
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dek-kings-percentage
21 Oct. 1916	6.036	37.697	70.808	7.852	51.252	44
14 " 1916	6.258	37.992	72.250	9.107	50.449	43
7 " 1916	6.399	37.374	74.127	8.585	50.823	44
30 Sept. 1916	6.476	37.403	63.218	8.514	51.766	45
23 Oct. 1915	5.736	18.256	47.950	26.321	39.013	43
24 Oct. 1914	5.902	9.131	47.901	13.225	32.422	40
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van 2/5 metaaldekking.

SURINAAMSCH E BANK.**OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.**

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
7 Oct. 1916..	668	1.163	685	874	711
30 Sept. 1916..	636	1.131	745	871	770
23 „ 1916..	650	1.098	743	876	718
16 „ 1916..	658	1.132	759	874	724
9 Oct. 1915..	685	1.031	964	860	1.436
10 Oct. 1914..	914	1.051	879	731	320
25 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.**BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.**

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 6 DECEMBER 1916.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 72.683.105	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities „ 7.434.900
	Gold coin and bullion „ „ 54.233.105
£ 72.683.105	£ 72.683.105

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 42.187.693
Rest .. „ 3.235.919	Other securities „ 106.749.646
Public deposits „ 58.716.597	Notes .. „ 34.824.770
Other deposits „ 108.946.191	Gold and silver coin .. „ 1.709.625
Seven-day and other bills.. „ 20.027	
£ 185.471.734	£ 185.471.734

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.			Dek- kings- percen- tage ¹⁾
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.	
6 Dec. 1916	55.943	37.858	138.568	28.500	107.268	
29 Nov. 1916	56.043	37.656	136.582	28.500	105.323	
22 „ 1916	56.469	36.920	135.808	28.500	104.878	
15 „ 1916	56.476	36.895	138.880	28.500	107.767	
8 Dec. 1915	50.273	34.155	94.292	28.500	54.621	
9 Dec. 1914	71.453	35.751	35.524	15.500	16.924	
22 Juli 1914	40.164	29.317	

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
6 Dec. 1916	42.188	106.750	58.717	108.946	36.534	21 ³ / ₄
29 Nov. 1916	42.188	104.271	56.237	109.269	36.837	22 ¹ / ₄
22 „ 1916	42.188	98.634	55.580	105.418	37.938	23 ¹ / ₂
15 „ 1916	42.188	106.234	53.738	114.925	38.031	22 ¹ / ₂
8 Dec. 1915	32.840	92.910	52.444	90.019	34.567	24,27
9 Dec. 1914	11.959	117.600	45.002	120.904	54.151	32,63
22 Juli 1914	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**II. DUITSCHE RIJKS BANK.**

STAAT VAN 7 DECEMBER 1916.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk.	2.535.106.000
davon Goldbestand	„	2.518.759.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine....	„	264.074.000
Noten anderer Banken	„	5.439.000
Wechsel	„	7.930.684.000
Lombardforderungen	„	11.503.000
Effekten.....	„	90.261.000
Sonstige Aktiva	„	675.627.000
Grundkapital.....	„	180.000.000
Reservefonds	„	85.471.000
Notenumlauf	„	7.401.890.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	„	3.423.665.000
Sonstige Passiva	„	421.668.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grotendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen- scheine	Circu- latie	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
7 Dec. 1916	2.535.106	2.518.759	264.074	7.401.890	38
30 Nov. 1916	2.534.945	2.518.488	315.832	7.333.660	39
23 „ 1916	2.534.517	2.518.231	281.848	7.127.016	40
15 „ 1916	2.533.020	2.516.753	300.574	7.178.348	39
7 Dec. 1915	2.472.118	2.436.197	461.673	6.040.890	49
7 Dec. 1914	2.060.624	2.018.931	691.290	4.229.928	65
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitge- geven	In kas bij de Reichs- bank
7 Dec. 1916	7.930.684	3.423.665	2.922.600	253.200
30 Nov. 1916	8.075.687	3.661.917	2.902.000	305.100
23 „ 1916	8.383.569	4.173.866	2.733.100	269.400
15 „ 1916	8.230.813	3.933.091	2.691.800	288.500
7 Dec. 1915	4.991.924	1.667.269	1.447.000	418.000
7 Dec. 1914	3.035.967	1.484.550	1.032.000	687.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.**OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.**

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Zilver	* Te goed in het bui- tenland	Wissels	* Uitge- stelde wissels
9 Dec. 1916	5.054.773	311.008	***	557.983	1.351.181
30 Nov. 1916	5.045.547	316.258	965.000	645.116	1.356.932
22 „ 1916	5.036.089	319.187	840.690	601.978	1.362.556
16 „ 1916	5.023.004	325.798	813.610	618.356	1.365.961
9 Dec. 1915	4.940.026	356.500	978.432	317.054	1.852.460
10 Dec. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	4.104.390	639.620	—	1.541.080

Data	Belcening	* Buitgew. voorsch. ald. Staat	Bank- biljetten	Rek. Crt. Particu- lieren	Rek. Crt. Staat
7 Dec. 1916	1.337.339	6.900.000	16.298.007	1.952.914	68.371
30 Nov. 1916	1.332.775	6.500.000	16.119.496	1.916.838	55.033
23 „ 1916	1.346.936	6.600.000	15.952.396	1.852.500	86.220
16 „ 1916	1.354.111	6.400.000	15.894.282	1.730.120	72.390
9 Dec. 1915	630.246	7.400.000	14.070.471	2.940.454	155.849
10 Dec. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	769.400	5.911.910	942.570	400.590

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten" komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegoe <i>d</i> i <i>h</i> bui- tenland	Zil- ver	Schat- kistbil- jetten	Dis- conto's en beleen- ingen	Circu- latie	Rck. Cau- rant
6 Dec. '16	1.467	2.149	105	6.015	639	8.305	1.711
29 Nov. '16	1.465	2.150	105	6.073	652	8.235	1.721
21 „ '16	1.559	2.055	102	6.148	907	8.176	1.694
14 „ '16	1.561	2.055	113	6.202	890	8.083	1.709
6 Dec. '15	1.608	229	30	3.327	1.481	5.165	1.531
6 Dec. '14	1.554	215	45	416	1.164	2.831	984
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. BELGIË.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. twissels en beleen.	Circu- latie.	Rck. Crt. saldi.
30 Nov. 1916	352.206	77.357	480.000	42.074	840.868	101.029
23 „ 1916	351.607	77.289	480.000	44.395	837.560	106.017
16 „ 1916	350.989	76.742	480.000	47.743	827.228	118.616
7 „ 1916	350.990	76.742	480.000	47.743	827.228	118.616
2 Dec. 1915	167.799	37.353	480.000	59.607	590.435	156.432

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circu- latie	Dekkings- Percen- tage 1)
3 Nov. '16	407.192	6.884	104.763	581.072	13.658	73
27 Oct. '16	397.979	9.976	107.216	581.900	12.997	71
20 „ '16	384.284	10.561	104.057	564.218	12.928	70
13 „ '16	386.977	13.991	101.094	559.990	12.815	71
5 Nov. '15	294.715	31.567	43.127	361.063	13.661	81

1) Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST
MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
9 Dec. '16	630.520	3.423.760	29.570	3.331.480	69.910
2 „ '16	611.710	3.474.630	29.540	3.394.110	42.520
25 Nov. '16	640.580	3.554.430	30.150	3.446.560	56.970
18 „ '16	696.630	3.601.350	30.620	3.458.360	84.770
11 Dec. '15	735.330	3.371.890	35.110	3.150.410	178.020
12 Dec. '14	459.670	2.062.850	61.720	2.179.840	119.700
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 1)

1) Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 9 December 1916.

De emissie-stroom houdt aan. Men erlangt den indruk, dat instellingen, die anders hun verlangen naar kapitaalsuitbreiding wellicht nog eenigen tijd onderdrukt zouden hebben, thans, nu het tijdperk van goedkope geldkoersen zijn einde schijnt te naderen, zoo gauw mogelijk van de nog steeds bestaande beleggingsvraag willen profiteeren. In de afgelopen week stond de emissiemarkt in het teken van bankaandeelen; het schijnt alsof de kapitaalsuitbreiding van de eene instelling een soortgelijken maatregel bij de andere heeft uitgelokt. Na de emissie van de Russisch-Hollandsche Bank en Rotterdamsche Bankvereeniging worden thans achtereenvolgens de uitgiffen bekend van de Nederlandsch-Indische Handelsbank, de Amsterdamsche Bank, de Incasso-Bank, de Marx & Co's Bank en de Credietvereeniging. Ondanks al deze uitgiffen gaven *Nederlandsche Schuldsorten* van een vrij vaste houding blijk.

Voor de *buitenlandsche staatsfondsenmarkt* was de houding daarentegen zwak. De vredesgedachte is wederom geheel verdrongen door tal van omstandigheden, die er op wijzen, dat aan het beëindigen van den strijd nog niet gedacht mag worden. In Duitschland bereidt men de zesde oorlogsleening voor; in Engeland wordt, onder leiding van Lloyd George, een krachtige oorlogsraad gevormd, terwijl wel verre van uit het veld geslagen te zijn door de bemoeilijkte credietverkrijging in de Vereenigde Staten, wegens de bekende houding der Federale Reservebanken, thans bij Japan wordt aangeklopt, blijkbaar met succes.

Russen waren voor het eerst sinds langen tijd bepaald zwak gestemd, waartoe het échec in Rumenië geleeden het zijne kan hebben bijgedragen. Een voornaam punt is het echter, dat het Czarenrijk op zulk een betrekkelijk gemakkelijke wijze in zijn credietbehoeften kan voorzien. Noch in de Unie noch in Japan klopt het aan een doovemansdeur, terwijl Frankrijk voortgaat, de coupons voor zijn bondgenoot te verzilveren. Voor een groot deel heeft Rusland dit vertrouwen ongetwijfeld te danken aan de ernstige en diepgaande hervorming op economisch gebied, die te midden van den bloedigen strijd wordt voltrokken, voor een ander deel aan de belangrijke concessies, die het zijn geldschietters doet. Intusschen zwelt hierdoor natuurlijk de buitenlandsche schuld van het Russische rijk steeds aan; deze bedraagt thans reeds Rbl. 3 milliard, vereischende aan rente en aflossing Rbl. 500 millioen per jaar. In dit bedrag zijn de rentebetalingen op stedelijke en andere obligatiën niet inbegrepen.

Gunstig was wederom de houding voor Japansche fondsen wegens de snel voortschrijdende aflossing van de oude schuld.

Minder goed gestemd, ofschoon niet bepaald flauw, was de markt voor Zuid-Amerikaansche obligatiën, wegens de zoozeer tegenvallende oogsten, die een uitvoerbepaling noodzakelijk maken. Een onaangename indruk maakte het eveneens, dat te elfder ure de onderhandelingen omtrent het onderbrengen van een Argentijnsche leening van 120 millioen goudpesos te New York, op grond van te hooge rente-eischen, zijn mislukt. Volgens latere berichten zou deze Zuid-Amerikaansche republiek in Chicago echter gelukkiger zijn geweest en aldaar een leening van \$ 50 millioen hebben afgesloten.

	2 Dec.	6 Dec.	9 Dec.	Rijzing of daling.
5 % Ned. Werk. Schuld	102 1/4	102 1/4	103	+ 1/4
3 1/2 % „ „ „ „	85 3/16	85 1/16	85 1/16	— 1/8
3 % „ „ „ „	76 3/8	76 3/16	76 3/8	+ 1/4
3 % Cert. Ned. Werk. Schuld	76 1/2	76 1/16	76 3/4	+ 1/4
2 1/2 % „ „ „ „	64 1/16	64 1/16	64 1/16	—
5 % Oost-Indië 1915	100 3/8	100 3/16	100 7/16	— 3/16
4 % Hongarije 1892-1910 ..	37 1/2	38	37 1/4	— 1/4
4 1/2 % Portugal 1890	75 1/2	76 1/2	75 1/16	— 7/16
4 % Nicolai 1867-1869	65 1/4	63	61 1/4	— 4
4 % Rusland Geconsol. 1880	61 3/16	60 15/16	60 15/16	— 1/4
4 % Rusland Zuidwest 1885.	64 1/16	62	62 1/2	— 2 3/16
4 % Rusland bij Hope en Co.	66 1/4	65	64	— 2 1/4
4 % Rusl. Rothschild 1891	65 1/2	64 1/4	64 3/8	— 1 1/8
4 % Servië 1895	50 1/2	46	43	— 7 1/2
3 % Chili 1896	82 1/4	83	83	+ 3/4
3 % Columbia 1896	40 1/2	42 3/4	42 1/2	+ 2

De locale markt had een sterk afwisselend verloop.

Voor *bankaandeelen* was de stemming vrij gunstig, inzonderheid voor aandelen Nederlandsche Bank, die 10 punten vooruit gingen. Aandeelen Ned. Handel-Mij. moesten een deel van hun aanvankelijke koersrijzing later prijsgeven.

Ondanks het feit, dat in de *cultuurafdeeling* soms ruime

winstnemingen vielen waar te nemen, bleef een willige stemming de overhand behouden. In aandelen Handelsvereniging Amsterdam is de rijzing evenwel tot staan gekomen. Medarie's en Panggoongedjo's daarentegen stegen respectievelijk 25½ en 16 pCt.

De mijnbouwafdeeling had een verlaten aanzien en verdient geen bijzondere vermelding.

Groote belangstelling trokken petroleumfondsen. De snelheid, waarmede de opmarsch der Centralen in het Rumeensche petroleumgebied heeft plaats gevonden, doet namelijk de verwachting ontstaan, dat de boorinstallaties der petroleumbronnen geen groote schade hebben ondervonden. Iets definitiefs is hieromtrent evenwel nog niet bekend. Deze gunstige verwachting ging gepaard met nog enkele andere bevredigende factoren en deze werkten de rijzing in de hand; voor Geconsolideerde bedroeg die 25½ pCt. Zoo maakte het een goeden indruk, dat door de Koninklijke hetzelfde interim-dividend als verleden jaar, 15 pCt. wordt uitgekeerd, terwijl eveneens de introductie der aandelen ter beurze van New York, door bemiddeling van de firma Kuhn Loeb & Co. in meer dan één opzicht een punt van belang is. Eerstens zal de opbrengst van de in de Unie te plaatsen aandelen strekken tot ontginning van de olie-terreinen, die de maatschappij in de Vereenigde Staten en elders bezit en dus tot verdere uitbreiding van het bedrijf worden aangewend, tweedens wordt de markt voor dit fonds door deze introductie nog méér internationaal, hetgeen van beurstechnisch standpunt bezien, van groote waarde is. Een aanvankelijke daling in aandelen Koninklijke, maakte dan ook per saldo plaats voor een winst van 7¾ pCt. De rijzing van 21½ pCt. in Orjons was, behalve aan de bovenuitgesproken verwachting omtrent mogelijke niet-beschadiging van petroleumbronnen, mede te danken aan het opheffen van het dwangbeheer der Rumeensche regeering. Ten slotte geldt nog als algemeene gunstige factor de zeer vaste houding der petroleumrijzen, die van alle kanten wordt gemeld.

Hoogst bevredigend was ook weer het koersverloop voor rubberfondsen, welker rijzing naast de gunstige houding van de rubberrijzen verklaring vindt in de volgende productiecijfers over November.

	1916	1915
	½ K.G.	
Deli Batavia	64.800	33.000
Indische Rubber	29.000	8.065
Koloniale Rubber	5.700	5.850
Nederlandsche Rubber ..	96.000	61.300
Oost-Java Rubber	35.500	16.500
Preanger Rubber	21.800	21.600
Rotterdam Tapanoeli	28.200	24.000
Serbadjadi	33.157	23.750
Sumatra Rubber	30.400	13.900
Timbang Deli	21.200	14.080

Bandars stegen 38½, Amsterdam Rubbers 14, Preanger Rubbers 24¾ pCt., enz.

De omzetten in de scheepvaartafdeeling zijn sterk ingekrompen. De goede indruk, dien het vrijlaten van de „Koningin Regentes” maakte, alsmede de schadevergoeding, aangeboden voor de torpedeering van de „Blommersdijk”, werd spoedig teniet gedaan door de gemelde torpedeering van de „Kediri” en de opeisching door onze regeering van 75 pCt. der scheepsruimte onzer Indische lijnen. De slotstemming was nochtans vaster. Bothnia's verloren evenwel 14¾ pCt.

Van tabaksfondsen had alleen in Amsterdam Serdangs noemenswaardige handel plaats tot hogere koersen op de bevredigende Novemberproductie.

	2 Dec.	6 Dec.	9 Dec.	Rijzing of daling.
A'damsche Liquidatiekas ...	142	145	145	+ 3
Nederl. Bank	235	241½	245	+ 10
Ned. Handel Mij. resc.	201	205¾	202½	+ 1½
Insulinde Oliefabrieken ...	285	271¼	270	- 15
Ned. Ind. Portland Cem. ...	130	137	137	+ 7
Ned. Scheepsbouw Mij.	181¾	175¾	180¾	- ½
Vorstenlanden	247¾	249	248½	+ ¾
Handelsvereniging A'dam ..	450	453¾	449	- 1
Javasche Cultuur	420	428½	424¾	+ 4¾
Medarie	199¾	215½	225¼	+ 25¼
Panggoongedjo	297	313	313	+ 16
Suiker Cultuur	217¾	214¾	212¼	- 5½
Mij. v. Uitv.- en Commissieh.	123½	132	133¼	+ 9¾
Guyana Goud	17½	14½	15¾	- 1¾
Swansea Cons. Gold	52½	55	55½	+ 3
Dordtsche Petroleum pref. ...	190¼	185½	192	+ 1¾
Geconsolideerde	143	147¾	168½	+ 25½
Koninklijke	511	508¼	518¾	+ 7¾
Intern. Rumeensche	85	85	76½	- 8½

	2 Dec.	6 Dec.	9 Dec.	Rijzing of daling.
Orion	45	50	61½	+ 21½
Amsterdam Rubber	244	249	258	+ 14
Bandar Rubber	113¾	135½	152¼	+ 38½
Deli Batavia Rubber	166¼	174	180	+ 13¾
Preanger Rubber	136¾	150	161½	+ 24¾
Sumatra Rubber	175	184	189½	+ 14½
Holland-Amerika-Lijn	445	445¼	450	+ 5
Kon. Holl. Lloyd	202	203	202¼	+ ¼
Kon. Ned. Stoomboot	253¾	250¾	250	- 3¾
Oostzee	388½	385	385	- 3½
Bothnia	334¾	334¾	320	- 14¾
Besoeki Tabak	162	160¼	161	- 1
Deli Batavia	421½	424½	424½	+ 3
Deli Maatschappij	501½	508	507	+ 6½
Senemah	510	512½	510	-
General Provision Cy.	15¼	22	20¼	+ 5
Deli Spoorweg	220	223	223	+ 3

In de Amerikaansche afdeeling hier ter beurze viel opvallende speculatieve vraag voor laaggeprijsde spoorwefondsen te bespeuren. Inzonderheid Southern Rails en Missouri genoten veel vraag. Industriële soorten vonden daarentegen minder belangstelling en werden zelfs overwegend aangeboden. Zwak waren vooral Anaconda's, vermoedelijk wegens de aanmerkelijk lagere maandproductie. Steels werden door het publiek verwaarloosd. Inmiddels is de opgave der onuitgevoerde bestellingen per einde November van de Steel-Corporation verschenen, n.l. 11.059.000 ton tegen 10.015.000 ton ultimo October, waaruit blijkt, dat de zaken dezer onderneming zich nog steeds in opgaande richting bewegen. Vraag voor locale rekening bestond slechts voor American Car & Foundry's, wjl deze maatschappij zoowel voor binnen- als buitenlandse rekening buitengewoon groote opdrachten ontvangt voor de vervaardiging van rollend materieel.

	2 Dec.	6 Dec.	9 Dec.	Rijzing of daling.
Advance Rumely	30	27	31	+ 1
American Beet Sugar	105	104¾*	103½	- ¾
American Can	65	66	64½	- ½
American Car & Foundry ..	76¾	82¼	81¼	+ 4¾
American Hide & Leather ..	75½	78¼/16	77	+ 1½
American Smelting & Ref. ...	116¼/16	115½	115	- 1¼/16
Central Leather	117½	116	114	- 3½
Studebaker Corp.	131	129	130	- 1
United States Steel	124½	123¼/16	122¼/16	- 1¼/16
Achison Topeka	107¼/16	107¾	107¾	- ¾/16
Chic. Rock Island	39	39¾	40	+ 1
Denver	20¾	20¼/16	21¼/16	+ ¾/16
Erie	38	38¾	38¼	+ ¼
Kansas City Southern	27¾	28½	28¾	+ 1
Missouri Kansas & Tex. ...	9¾	11½	12½	+ 2¾
Missouri Pacific	11½	15	18½	+ 7
Southern Pacific	100¾	100¾	101½	+ ¾
Union Pacific	150	150	149¼	- ¾
Intern. Merc. Mar.	47¾	47¼/16	49	+ 1¾
" " " pref.	117¼	117	117¼/16	- ¾/16
Maxwell Land Grant	48¼	46¾	47½	- ¾
Peruvian Corporation	7¾	8¼/16	8¼/16	+ ¾/16

* ex. div.

De beurs te Londen was bij voortdurend gedrukt, niet alleen wegens de politieke crisis — thans weer opgelost — doch tevens wegens de verdere daling in het dekkingspercentage der obligo's van de Engelsche Bank en de voortdurende rijzing van de kosten der eerste levensbehoeften.

Van het feit, dat Engeland thans bij Japan om credit moet aankloppen, werd met gemengde gevoelens nota genomen. Wel werden reeds in Juli j.l. \$ 50.000.000 voor dit doel op onderpand van schatkistwissels door de Japansche regeering verstrekt, doch thans geldt het een beroep op het Japansche publiek, dat door 18 Japansche banken, onder leiding staande van de Yokohama Specie Bank, tot inschrijving werd bewogen. Het bevredigendst in deze transactie is het feit, dat de Engelsche regeering geen onderpand behoefde te geven.

Ter beurze van Parijs is de stemming eveneens bij voortdurend lusteloos. Wel wijst de winst van de Fransche Bank over de 2e helft van 1916 (voor zoover thans verstreken) reeds een cijfer aan van frs. 47.147.609 tegen frs. 30.743.793 over gelijk tijdvak van het vorige jaar, doch de beteekenis van dit groote winstcijfer zinkt in het niet, wanneer men weet, dat deze in hoofdzaak voortvloeit uit de toeneming der voorschotten, aan den Staat verstrekt. Uit dien hoofde zullen de winsten wel blijven toenemen want, ondanks de kortelings uitgegeven oorlogsleening komt

de regeering weer tot steeds grooter bedragen bij de Bank in het krijt. In de afgelopen week stegen de voorschotten weder met fr. 400 miljoen tot fr. 6.900.000.000.

De handelsbalans van Frankrijk wijst over de eerste 10 maanden van het jaar een nadeelig saldo aan van frs. 11½ milliard. Daarbij heeft men te kampen met een steeds nijpender wordenden kolennood.

Merkwaardigerwijze heeft de verovering van Bucarest de Duitse fondsenmarkt onbeïnvloed gelaten. Slechts Bochumers en Phönix waren vaster, daar een prijsverhoging van stalen rails op handen is. Van oliefondsen profiteerden slechts Steaua Romana's van de bezetting van het Rumeensche petroleumgebied.

Te New York verkeerde de fondsenmarkt zeer onder den indruk van den plotseling sterk verhoogden geldkoers, die ten deele werd veroorzaakt door het aanzeggen van leeningen door de banken, hetgeen geschiedde om de speculatie tot matiging te dwingen. Reeds meermalen heeft men gedurende deze oorlogsconjunctuur tot dit middel zijn toevlucht genomen, doch steeds met slechts voorbijgaand succes. Ook thans schijnt de markt zich niet al te zeer aan deze vermaning te zullen storen. Intusschen blijft het een feit, dat in de Unie zoowel met de speculatie als met de uitgifte van leeningen voor binnen- en buitenlandsche rekening, overdreven wordt. Zoo werden alleen gedurende de afgelopen maand voor \$ 135½ miljoen aan buitenlandsche leeningen in de Vereenigde Staten ondergebracht, tegen \$ 25 miljoen in November 1915. De surplus-reserve van de New Yorksche Banken vermindert dan ook gestadig. Zij bedroeg 18 November: \$ 84.770.000; 25 November \$ 56.970.000; 2 December \$ 42.530.000.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

11 December 1916.

Tarwe. De vrij sterke prijschommelingen aan de Amerikaansche markten hebben niet geleid tot een groot verschil met de vorige week. Over het algemeen was de stemming iets vaster, daar de eerste indruk van den in Argentinië gevallen regen in de sterke daling der laatste weken voldoende uiting heeft gevonden. De daarna getreden prijsverhoging is echter niet zeer krachtig geweest en op 9 December sloot tarwe te Chicago slechts circa 5 cents boven het laagste niveau, dat voor den Decembertermijn 160 c. had bedragen. Wel werd in den loop der week 169 c. bereikt, doch een groot gedeelte dier verhoging ging spoedig weder verloren. Ook in Argentinië is op de bewogen markten van de vorige weken een tijdperk van betrekkelijke stabiliteit gevolgd. Tot het gebrek aan eene werkelijk vaste stemming in Noord-Amerika schijnt te hebben medegewerkt de meer en meer veld winnende overtuiging, dat de voor uitvoer beschikbare hoeveelheid in dat land grooter is dan werd gevreesd. Niet slechts blijkt de opbrengst circa 10 pCt. grooter te zijn, dan was aangegeven, doch de uitvoeren van tarwe uit Noord-Amerika blijven nog steeds van zeer grooten omvang, terwijl van een afname van den zichtbaren voorraad nog weinig te merken valt. Waarschijnlijk is het overschot van den vorigen oogst veel grooter dan door de verschillende experts was geschat. De ervaring leert, dat na twee overvloedige oogsten, zooals Noord-Amerika heeft gehad, de onzichtbare voorraden dikwijls veel grooter zijn dan werd vermoed. Waar wordt aangenomen, dat alleen de Vereenigde Staten 4 miljoen tarwe-verbouwers tellen, is het duidelijk, dat de grootte hunner voorraden van zeer grootte beteekenis kan zijn. Een gemiddelde voorraad per verbouwer van slechts 2000 K.G. zoude reeds een onzichtbaren voorraad beteekenen van 8 miljoen ton en na de twee groote oogsten van 1914 en 1915, die tezamen 44 miljoen ton gezonde tarwe hebben opgebracht, is het dus zeer goed mogelijk, dat zich ongemerkt verscheidene miljoenen tonnen oude voorraden bij het voor export beschikbare surplus voegen.

De berichten over den Australischen oogst luidden eerst weder gunstiger en ook dat feit heeft zijn invloed op de Amerikaansche markten doen gevoelen, doch in de laatste dagen schijnen de vooruitzichten weder verminderd te zijn.

Maïs was in Amerika eveneens standvastig met eenige opeenvolgende prijsverhogingen in het midden der week, die daarna echter grootendeels weder verloren gingen, niet het minst door gunstiger berichten uit Argentinië. De Argentijnsche maïs oogst schijnt van den gevallen regen nog

het meest te hebben geprofiteerd, want na eenige heftige schommelingen is de maïsprijs in Argentinië zich blijven bewegen in de nabijheid van het laagst bereikte niveau tusschen \$ 8,— en \$ 9,—, met een vaster stemming in de laatste dagen der week. De betere vooruitzichten van den maïs oogst in Argentinië blijken wel uit het besluit der makelaars van de beurs te Rosario, die zich hebben verbonden geen maïs te verkoopen beneden \$ 8,— per 100 K.G. Het staat te bezien, of dergelijke kunstmatige prijsbepalingen kunnen worden gehandhaafd. Het schijnt echter, dat althans voorloopig voor daling beneden \$ 8,— nog geen kans bestaat, want in de laatste dagen is de prijs weder tot boven \$ 8,50 gestegen. De Europeesche vraag naar maïs is nog steeds levendig. De verschepingen van Argentinië nemen regelmatig af, doch binnenkort mogen zeker grotere hoeveelheden van Noord-Amerika worden verwacht, waar reeds veel maïs voor verscheping naar Europa is gekocht. De graanvrachten van Noord-Amerika voor Januari/Februari zijn dan ook zeer sterk gestegen en zijn reeds hooger dan zij gedurende den oorlog ooit zijn geweest.

Gerst blijft zeer vast met schaarsch aanbod en de prijzen in Amerika blijven geleidelijk stijgen, ofschoon in de afgelopen week die stijging slechts voor enkele soorten van eenige beteekenis is geweest. Het blijft echter bezwaarlijk, in de vraag van Europa te voorzien.

Haver wordt bij voortdurend in voldoende hoeveelheid aangeboden en volgde de prijsbeweging der andere voedergranen. De prijzen bleven dus vrij stabiel.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires*)		
	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Haver Dec.	Tarwe Dec.	Maïs Dec.	Lijnz. Dec.
11 Dec. 1916	164 ^{3/4}	90 ^{3/8}	51 ^{3/8}	12,10	7,80	22,—
4 „ 1916	162 ^{1/2}	87 ^{3/8}	51 ^{3/8}	14,70	10,—	22,50
11 Dec. 1915	113 ^{7/8}	67 ^{1/2}	41 ^{1/2}	9,50 ³	4,80	11,50 ³
11 Dec. 1914	118 ^{1/8}	63 ^{1/4}	47 ^{3/8}	9,65 ³	4,95	11,35 ³
20 Juli 1914	82 ¹	56 ^{3/8} ¹	36 ^{1/2} ¹	9,40 ²	5,38 ²	13,70 ³

1) per Dec. 2) per Sept. 3) per Jan.

*) De noteeringen van Buenos Aires zijn van 25 November en 6 December.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	11 Dec.		3 Dec.		Soorten.	11 Dec.		3 Dec.	
	Tarwe	456 ¹	456 ¹	Haver 38 lb. white clipped		19,— ¹	18,— ¹		
Rogge No. 2 Western ..	nom.	nom.	Lijnkoeken. Nd. Amer. van La Plata-zaad ..	200 ¹	190 ¹				
Maïs La Plata	335 ¹	335 ¹	Lijnzaad La Plata	740,—	740,—				
Gerst 46 lb. feeding....	335 ¹	335 ¹							

1) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1.000 kilo's.

Artikelen	Rotterdam		Amsterdam	
	2-9 Dec. 1916	Sedert 1 Jan. '16	2-9 Dec. 1916	Sedert 1 Jan. '16
	Tarwe	15.595	1.478.229	—
(waarvan voor de Bel- gium Relief Comm.).	—	822.080	—	—
Rogge	3.200	25.480	—	525
Boekweit	657	10.915	—	500
Maïs	36.719	511.413	10.456	194.829
(waarvan voor de Bel- gium Relief Comm.).	7.517	110.585	—	—
Gerst	—	100.352	—	21.019
Haver	—	44.430	—	15.432
Lijnzaad	—	118.629	—	50.012
Lijnkoeken	3.000	145.705	—	8.407
Tarwemeel	—	26.552	—	—
(waarvan voor de Bel- gium Relief Comm.).	—	1.260	—	—

Buitenlandsche granen in Nederland.

De November-distributie van voedergranen en lijnkoeken is grootendeels afgelopen en met de December-distributie is een aanvang gemaakt. Meer en meer blijken dus de distributies te zullen plaats vinden in de maand, waarvoor zij zijn bestemd, hetgeen dus wijst op inburgering van het systeem, geregelder afwikkeling en overwinning der zwaren, welke in den aanvang werden ondervonden. Nieuwe

verkoopen van lijnzaad vonden niet plaats, afgezien van eenige restanten der in de vorige week aangeboden en toen grotendeels geplaatste partijen. De regen in Argentinië schijnt voor den nieuwen lijnzaad oogst weinig heil meer te hebben gebracht, want na sterke schommelingen is de prijs daar weder vrijwel aangekomen op het hooge niveau van voor den regen.

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Engeland. In het algemeen is er geen verandering in den toestand. De producenten houden zich bijna geheel met oorlogswerk bezig en ofschoon de fabrieken dag en nacht werken, is het toch moeilijk in de behoeften te voorzien.

De vraag van het neutrale buitenland is overvloedig, doch op het oogenblik worden naar verhouding slechts weinig vergunningen verleend.

Er zijn nog altijd niet voldoende werkkrachten en verscheidene bedreven werklieden in den staalhandel worden voor den dienst weggeroepen.

De door de werven aan de Clyde in November afgeleverde tonnenmaat van handelsschepen bedroeg 18.050 ton, hetgeen de productie in 11 maanden op 136.518 ton brengt, vergeleken bij 211.877 ton in dezelfde periode in 1915.

Duitschland. Niettegenstaande den voortdurenden aanrang van de zijde der fabrikanten voor het vaststellen van hoogere prijzen, heeft het Stahlwerks Verband, blijkbaar onder den invloed der Regeering, bekend gemaakt, dat de prijzen voor half afgewerkt materiaal en vormijzer onveranderd zullen blijven voor het eerste kwartaal van 1917 n.l. M. 160,— per ton, vrachtbasis Diedenhofen, voor vormijzer, terwijl voor half afgewerkt materiaal de volgende noteeringen gelden: Rohblöcke M. 127,50, vorgevalzte Blöcke M. 132,50, Knüppel M. 142,50 en Platinen M. 147,50, alles in Thomasmateriaal, voor S.-M.-materiaal met evenredige verhoogingen.

Ook wordt bericht, dat de productie van vormijzer over het eerste kwartaal 1917 bijna uitverkocht is, doch dat met de onderhandelingen voor contracten voor half afgewerkt materiaal direct kan begonnen worden.

Amerika. Uit New York wordt gemeld, dat gedurende de maand November 322 hoogovens in werking waren, die een totaal van 3.312.000 tons ruw-ijzer produceerden, vergeleken bij 3.509.000 tons in de voorgaande maand en 3.037.308 tons in November 1915.

Op de ruw-ijzermarkt waren de zaken tamelijk kalm. De ontwikkeling in de condities der staalmarkt wijzen in sterker mate op de handhaving der hoogere prijzen.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJaer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
8 Dec. 1916..	nom.	152.-/-	185.17/6	30.10/-	58.-/-
1 „ 1916..	nom.	151.10/-	190.5/-	30.10/-	59.10/-
10. Dec. 1915..	74/4	76.12/6	168.10/-	27.15/-	78.-/-
11 Dec. 1914..	52/4	57.12/6	147.5/-	19.5/-	28.5/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

Er ging wederom weinig om op de markt, daar de zaken geheel beheerscht worden door de meerdere of mindere beschikbare scheepsruimte, die de voornaamste factor is. Vele mijnen staan op het punt van stopzetten en aanzienlijke kortingen worden aangeboden aan koopers, die prompt kunnen verschepen.

Alle soorten groote kolen zijn verkrijgbaar tegen 27 s. 30 sh., terwijl beste bunkers afwisselen tusschen 18 en 19 sh.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“.)

Londen, 1 December 1916.

Petroleum. De markt blijft vast. De prijzen zijn onveranderd gebleven.

2e destillaat..... 1 s. 1 d.
Standard White 1 s. 1 1/2 d.
Water White 1 s. 2 1/2 d.

Smeeroliën. American red is in de afgelopen week 1 £

duurder geworden. De andere soorten zijn onveranderd gebleven als volgt:

American pale vanaf £ 22
American red „ £ 22
American dark cyl. „ £ 15
American filtered cyl... „ £ 18

Benzine. De prijzen luiden als volgt:

No. 1 2 s. 10 d.
No. 2 2 s. 9 d.
No. 3 2 s. 8 d.

Alle merken zijn in Schotland en Ierland 1 d. per gallon duurder.

Bij bovenstaande prijzen moet de verbruiksbelasting van 6 d. per gallon worden opgeteld.

Terpentijn. Amerikaansch is sedert de afgelopen week goedkooper geworden.

Loco 49 s.
Januari/April 49 s. 9 d.
Mei/Augustus 49 s. 3 d.

Stookolie en vethoudende oliën zijn niet officieel genoteerd.

Paraffine. Noteeringen zijn:

Smeltpunt 140° 5 3/4 d. tot 6 d.
„ 130—132° 5 d.
„ 125—128° 4 1/2 d.
„ 118—120° 4 d.

Liverpool, 30 November 1916.

Petroleumproducten vinden vasten verkoop. Amerikaansch staat 11 d. - 1 s. per gallon genoteerd. Geen Russische olie aan de markt.

Leveringen van benzine volgen moeilijk. Zij staat 2s. 10 d. per gallon genoteerd.

Bakou, 30 November 1916.

De markt voor ruwe olie blijft vast. Noteeringen bedragen nu 45 kopeken per poed.

New York, 30 November 1916.

Noteeringen onveranderd als vorige week.

Philadelphia, 30 November 1916.

Standard White staat 8,35 c. per gallon genoteerd.

KATOEN.

NOTEERINGEN VOOR LOCO-KATOEN.

(Middling Uplands.)

	8 Dec. '16	1 Dec. '16	24 Nov. '16	8 Dec. '15	8 Dec. '14
New York	19,15 c	20,30 c	20,10 c	12,70 c	11,— c
Liverpool	12,05 d	12,21 d	12,13 d	7,70 d	4,28 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 5 Dec. '16	Overeenkomstige perioden	
		1915—'16	1914—'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	2923	2101	2214
„ Atlant. Havens	1303	1248	1064
Uitvoer naar Gr. Britannië	1267	769	755
„ „ 't Vasteland.	1056	1008	638
„ „ Japan etc...	233	116	202

Voorraden in duizendtallen

	24 Nov. '16	24 Nov. '15	24 Nov. '14
Amerik. havens.....	1483	1429	1172
Binnenland.....	1229	1248	1040
New York	126	305	72
New Orleans	464	319	197
Liverpool	672	885	694

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester dd. 22 November 1916.

De vraag naar Amerikaansche katoen is gedurende de afgelopen week zeer groot geweest en prijzen in Liverpool zijn weer dagelijks verder gestegen, welke stijging Maandag j.l. zelfs 50 punten bedroeg. Deze hausse is niet zoo zeer het gevolg van speculatie als wel van bona-fide vraag van de Industrie, die slechts kleine voorraden heeft. Het Ginners' rapport van gisteren geeft aan, dat er tot 14 November 9.615.000 balen gegend zijn tegen 8.774.000 in 1915 en 11.668.000 in 1914. Deze cijfers waren reeds verdisconteerd en hadden dus weinig invloed op de markt, hoewel daaruit toch wel blijkt, dat het aantal

gedinge balen sedert de vroegere opgave belangrijk is verminderd in verhouding tot vorige jaren. Gisteren had weer een kleine reactie plaats, omdat vroeger maanden vrij sterk aangeboden waren, waardoor het verschil met de latere maanden nog grooter werd. De maatregel van het Beursbestuur in Liverpool om zaken in Egyptische katoen te beperken, hebben tot nu toe weinig resultaat gehad, want in de afgelopen week zijn de fluctuaties in deze katoen nog steeds heviger geworden. De positie is dan ook zeer gevaarlijk, vooral om de onzekere toekomst. De markt wordt echter zeer gesteund, doordat de in zicht komende voorraden prompt door de consumptie worden opgenomen en ook door de levendige vraag naar Egyptische garens.

De vraag naar Amerikaansche garens is weer zeer bevredigend, vooral naar kettings en boomen. Spinners van betere kwaliteiten warpcops zijn voor maanden bezet en zijn dan ook huiverig verdere orders te accepteren. In vergelijking met veertien dagen geleden zijn grove nummers gemiddeld $1\frac{1}{2}$ d. duurder, medio-nummers $1\frac{3}{4}$ d. en fijne nummers 2 d., hetwelk in verhouding veel meer is dan de prijsstijging van ruwe katoen. Spinners zijn echter vast gestemd en willen ook niet lager afgeven. De grootste vraag komt nog van het Binnenland, hoewel ook cops voor Holland beter gevraagd worden. Scandinavië toont ook belangstelling voor verschillende nummers bundelgarens, doch de vlugge prijsverhoging heeft verschillende orders doen afspringen. Frankrijk komt ook weer in de markt, nu de goedkoopste aanbiedingen uit Italië en Spanje daar schijnen te hebben opgehouden. In Egyptische garens is vrijwel niets gedaan. Enkele kleine partijtjes zijn afgesloten, doch over het algemeen durven fabrikanten op deze prijzen niet te koop.

De doekmarkt is de laatste weken zeer onregelmatig geweest en prijzen zijn thans hooger dan ooit. Er is vrij veel vraag voor de Oostersche markten, doch limites zijn in de meeste gevallen te laag. Export-firma's, die reeds in de hausse gekocht hebben, kunnen deze inkoopten thans zonder moeite plaatsen. China is nog kalm en verkoopprijzen daar zijn belangrijk beneden Manchester pariteit. Het binnenland blijft druk en over het algemeen zijn fabrikanten zeer goed bezet.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester dd. 29 November 1916.

De markt voor Amerikaansche katoen heeft weer zeer sterk gefluctueerd. Door groote winstnemingen daalde de markt snel en noteringen waren zelfs een penny onder den hoogsten prijs van de vorige week. Daarna werd weer meer gekocht, zoodat de markt geregeld bleef stijgen en ten slotte vrijwel onveranderd sluit. Heden is de markt weer flauwer ten gevolge van liquidaties en een geringere vraag voor loco-katoen, zoodat de markt nog zeer onregelmatig is. Ten slotte zullen vraag en aanbod meer invloed op de markt krijgen, doch voorloopig blijven groote fluctuaties wel waarschijnlijk. Het is duidelijk, dat de oogst niet voldoende voor de consumptie zal zijn, zoodat een groot gedeelte van het overschot van den vorigen oogst noodig zal blijken te zijn, en dus ook de vooruitzichten van den volgenden oogst t.z.t. sterk op de markt zullen influenceeren. Egyptische katoen is wat kalmer, maar op den nog zeer hoogen prijs wordt door de spinners slechts weinig gekocht.

Spinners van Amerikaansche garens hebben bij de sterke fluctuaties van katoenprijzen hun marge nog eenigszins kunnen verbeteren. Zij hebben n.l. bij een opgaande markt hunne noteringen verhoogd en deze bij de plaats gehad hebbende reacties kunnen handhaven. Hieruit blijkt wel, dat hun positie sterk is, hoofdzakelijk omdat zij goed met orders voorzien zijn en men later nog eene afname in de productie vreest. De grootste vraag is nog voor het Binnenland, zoodat men wel den indruk krijgt, dat de neutrale markten nog vrij veel oude en goedkoopere contracten hebben loopen, daar van daar ook slechts weinig orders binnenkomen. Het is te hopen, dat de dreigende staking van de arbeiders in de voorspinnerijen afgewend zal worden en dat de thans gevoerde onderhandelingen tot een oplossing zullen leiden.

De doekmarkt is zeer vast en er komen veel aanvragen van overzeesche markten binnen, hoewel natuurlijk de voortdurende prijsverhoging ook vele koopers afschrikt. Verkooprijzen op Engelsch-Indië en China zijn in de laatste weken flink gestegen en er is veel kooplust voor het a.s. seizoen, speciaal voor Calcutta en het Noorden, waar in den laatsten tijd weinig gekocht is. Het blijft echter zeer moeilijk voor manufacturen de tegenwoordige vraagprijzen te bedingen. Ook is de telegrafische verbinding met overzeesche landen nog steeds zeer gebrekkig, hetgeen ook in deze onregelmatige markt het afsluiten van orders niet bevordert. De meeste fabrikanten zijn bovendien goed bezet en toonen weinig neiging contracten voor latere levering aan te gaan.

WOL.

De maatregelen van de Engelsche Regeering ten aanzien van dit artikel worden meer en meer draconisch. De geheele productie van Nieuw-Zeeland is opgevoerd tegen een prijs, welke de noteringen van Januari 1914 met 55% te boven gaat. Voor Australië wordt een soortgelijk ingrijpen verwacht. De veilingen op de Londensche markt, waarmede in de afgelopen week zou zijn begonnen, zijn opgeschort krachtens bevel der Regeering, die zich ongetwijfeld eveneens de beschikking over deze 90.000 balen wenschte te verzekeren.

De neutrale verbruikers zullen zich dus slechts aan de Kaap en in Zuid-Amerika kunnen voorzien; het gevolg dier maatregelen was een buitengewoon groote prijsstijging in deze landen, waar het product sterk gevraagd wordt en men raamt dat aan de La Plata reeds een derde van de geheele opbrengst verkocht is. De Amerikanen, Japaneezen en zelfs de Engelschen komen op ruime schaal als koopers in de groote La Plata-markten.

Onder deze omstandigheden kan er van een markt in Bradford eigenlijk niet worden gesproken. De koopers zijn legio, maar de verkoopers zeldzaam en terughoudend.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
8 December 1916....	65	46	38	32	29
1 „ 1916....	61/62	44	37	31	28
8 December 1915....	41	34 1/2	31	27 1/2	24 1/2

Hieronder volgen de uitvoerhoeveelheden gedurende het jaar 1 Oct. 1915-30 Sept. 1916, vergeleken bij het vorige jaar.

Argentinië.

	1915/1916	1914/1915
Balen		Balen
Frankrijk.....	33.283	47.530
Vereenigde Staten..	152.330	103.070
Engeland.....	32.098	77.319
Italië.....	41.491	47.672
Spanje.....	7.002	8.169
Nederland.....	11.697	9.639
Diverse landen.....	21.305	11.018
Totaal....	299.206	304.417

zijnde een vermindering van 5211 balen.

Uruguay.

Frankrijk.....	770	673
Vereenigde Staten..	10.080	15.157
Engeland.....	1.161	1.004
Italië.....	22.832	44.767
Spanje.....	—	—
Nederland.....	—	—
Diverse landen.....	4.853	2.595
Totaal....	39.696	64.196

derhalve een vermindering van 24.500 balen.

SUIKER.

Alhoewel de algemeene toestand van onze bietsuikermarkt onveranderd is, viel toch gedurende de afgelopen week eene betere stemming waar te nemen. Het realisatie-aanbod per December kon goed geplaatst worden, terwijl voor latere termijnen door de speculatie meer belangstelling getoond werd. De waarde voor December kan op f 22 9/16 aangenomen worden; voor Mei-levering werd f 24 1/2 betaald, waartoe koopers in de markt bleven, doch houden verkoopers thans op f 24 1/10.

Volgens berichten uit de bietsuikerlanden bleef het weer nogal gunstig voor de houdbaarheid der gekulde bieten. Er hebben reeds vele fabrieken de campagne geëindigd. Met het oog op de volgende campagne werd door den Duitschen Bondsraad eene nieuwe verordening aangenomen, die den bietenprijs op 2 Mk. per 50 K.G., den ruwsuikerprijs op 18 Mk. en den melasseprijs op 7 1/2 Mk. vaststelt, doch betwijfeld wordt of deze verhoogingen voldoende zullen zijn voor het bereiken van eenen grooteren uitzaai, tenzij de prijzen voor groentensoorten gelijktijdig verlaagd worden.

Java rapporteert geen nieuwe afdoeningen in 1917-suikers. Britsch Indië heeft zich van de markt teruggetrokken. Disponibele witte suikers, waarvan de prijs tot bijna f 17,—

opgelopen was, zijn thans tot ongeveer f 16,— uit de tweede hand te koop.

Amerika was vast gestemd op de laatste notering van 5,64 tot 5,69 c. voor Spot-Centrifugals. De Louisiana-oogst schijnt evenals de Amerikaansche bietoogst eenigszins van vorst geleden te hebben. Wegens overvloedige regens is de Cuba-oogst wat later dan verleden jaar.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1916	1915	1914	
Totale oogst	3.007.915	2.592.567	2.597.732	tons
„ Exp. sedert 1/12	2.873.524	2.437.614	2.500.450	„
Exp. U. K. van 1/1-4/11	526.318	331.705	232.734	„
„ Frankrijk 1/1-4/11	142.292	5.895	33.011	„
Totale voorraad 27/11	47.000	57.211	33.531	„
V.S. v. N.-A. export van geraffineerd 1/1-15/11	636.867	347.634	107.086	„

Wij laten hier volgen Willett & Gray's ramingen voor de oogsten der geheele wereld:

	1916/17	1915/16	1914/15	
Noord-Amerika:				
Louisiana	250.000	122.768	216.696	tons
Texas	2.000	1.000	3.500	„
Portoriko	425.000	400.000	308.178	„
Sandwich eil.	575.000	545.000	577.186	„
Cuba	3.400.000	3.007.915	2.592.667	„
Br. West-Indië:				
Trinidad uitv. ..	55.000	55.000	49.107	„
Barbados „ ..	65.000	65.000	32.578	„
Jamaica „ ..	15.000	15.000	15.063	„
Andere eilanden ..	30.000	30.000	24.000	„
Fransch West-Indië:				
Martinique uitv. ..	40.000	40.000	40.000	„
Guadeloupe	40.000	40.000	40.000	„
Deensch West-Indië:				
St. Croix	12.000	14.750	4.500	„
San Domingo uitv. ..	140.000	121.075	108.267	„
Mexico	50.000	65.000	110.000	„
Midden-Amerika ..	25.000	25.000	22.000	„
Zuid-Amerika:				
Demerara uitvoer ..	120.000	110.000	113.632	„
Suriname	15.000	13.000	12.000	„
Venezuela	10.000	7.000	3.000	„
Peru uitvoer	200.000	200.000	220.257	„
Argentinië	175.000	152.301	335.833	„
Brazilië	250.000	194.000	240.000	„
Azië:				
Britsch-Indië	2.400.000	2.636.875	2.460.573	„
Java	1.560.000	1.198.567	1.303.045	„
Formosa	430.000	301.549	262.000	„
Philippijnen uitv. ..	300.000	300.000	243.000	„
Australië:				
Queensland en Nieuw-Zuid-Wales ..	200.000	150.000	246.408	„
Fidji-eil. uitvoer ..	110.000	90.000	102.000	„
Afrika:				
Egypte	100.000	100.000	75.738	„
Mauritius	220.000	215.528	277.164	„
Reunion	40.000	40.000	39.267	„
Natal	125.000	112.000	91.619	„
Mozambique	40.000	50.000	40.000	„
Europa:				
Spanje	6.000	6.359	7.376	„
Tot. ruwzuikeroogst ..	11.425.000	10.514.687	10.216.654	tons
Bietsuikeropbrengst:				
Europa	5.150.000	5.209.233	7.583.215	„
Noord-Amerika ..	846.000	779.756	646.257	„
Canada	14.000	17.641	13.979	„
Totaal	17.435.000	16.521.317	18.460.105	tons

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per December.	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Java: fob.	Americ. Granulated fob.	
8 Dec. 1916....	f 22 ⁹ / ₁₆	47/1 ¹ / ₂	—	—	5,64 a 5,69
1 „ 1916....	„ 22 ¹ / ₈	47/1 ¹ / ₂	26/-	31/-	5,64
8 Dec. 1915....	„ 20 ¹⁵ / ₁₆	40/6	20/8	24/3	5,20
8 Dec. 1914....	„ 14 ¹ / ₈	31/-	—	—	3,89
21 Juli 1914....	„ 11 ¹⁵ / ₁₆	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

De vorige week, toen wij wegens het ontbreken van Engelsche post geen rubberoverzicht gaven, was de markt zeer vast gestemd. Er werden belangrijke zaken afgesloten tot prijzen, die rond 2/10 schommelden. Het slot was voor prima Hevea Crepe loco en December 2/10 1/2, Jan./Juni 2/10 3/4, tegen 2/9 voor alle termijnen op het einde der voorafgaande week.

Ook in de nu afgelopen week vertoonde de markt een buitengewoon vaste stemming. Sprongsgewijze liepen de prijzen op tot 3/5 voor loco en December Crepe. Deze prijsverhoging is echter te plotseling om alleen het gevolg te zijn van de constante vraag van de fabrikanten en moet, naar verondersteld wordt, voor een groot deel worden toegeschreven aan het opdrijven door de speculanten; een scherpe reactie kan hierop echter niet uitblijven.

Para-soorten eveneens vast.

De week sluit op de volgende noteringen:

Prima Hevea Crepe en smoked Sheets:

loco en Dec. levering....	3/5	„	„	2/10 1/2
Jan./Juni	3/5 1/2	„	„	2/10 3/4
Juli/Dec.	3/2	„	„	—
Hard cure fine Para	3/6	„	„	3/4

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

De markt is vast gestemd door het schaarsche aanbod. Intusschen bij de onzekere tijdsomstandigheden koopt men alleen het hoog noodige waardoor de omzet zeer beperkt is. De notering voor Santos sluit onveranderd op 46.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
7 Dec. 1916 ..	423.000	6475	2.977.000	—	12
30 Nov. 1916 ..	398.000	6525	2.723.000	6300	11 ²⁹ / ₃₂
7 Dec. 1915 ..	530.000	5450	2.063.000	5800	12 ² / ₁₆
24 Juli 1914 ..	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
7 Dec. 1916 ..	54.000	1.328.000	330.000	6.897.000
7 Dec. 1915 ..	82.000	1.977.000	336.000	7.619.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 30 November, in duizenden balen.

	1916	1915	1914	1913	1912
Voorraad in Europa ..	3.923	3.512	4.772	6.703	5.845
Stoomend { Brazilië ..	612	1.363	1.028	989	797
{ Oost-Indië ..	?	229	***	40	41
n. Europa { Ver. Staten ..	—	40	31	13	9
	4.535	5.144	5.831	7.745	6.692
Voorraad Ver. Staten ..	2.283	1.742	1.541	1.379	2.362
Stoomend { Brazilië ..	1.107	801	462	751	395
naar { Oost-Indië ..	?	4	***	48	9
Ver. Staten ..	—	—	—	—	—
	7.925	7.691	7.834	9.923	9.458
Voorraad in Rio	398	520	396	475	296
„ „ Santos ..	2.723	2.178	1.847	2.684	3.074
„ „ Bahia ..	36	40	40	59	33
Totaal	11.082	10.429	10.117	13.141	12.861

Op 31 October

Op 1 Juli

TABAK.

(Uit het Maandbericht der firma P. Meerkamp van Embden & Zn.)

In de afgelopen maand werd slechts één Java-inschrijving gehouden en wel op 10 November te Amsterdam, daar de tegen 17 November aangekondigde Rotterdamse inschrijving, in verband met het lange tijdsverloop tusschen aankomst en vrijgave der aanvoeren, uitgesteld werd.

In de Amsterdamse inschrijving kwamen slechts 6736 pakken ten verkoop, bestaande uit 287 pakken Besoeki blad,

5645 pakken Vorstenlanden, 764 pakken Kediri-Rembang krossok en 40 pakken gekorven tabak.

Op een enkele partij zachtbladdig, redelijk helder dek na, leverde de Vorstenlanden weinig anders meer op dan binengoed en omblad; de prijzen hiervan liepen nog wat lager dan in de vorige inschrijving hoewel, uitval en bladverhouding in aanmerking genomen, het verschil niet groot meer was.

De Kediri krossoks (voor een groot deel uit losblad bestaande) vielen zeer ordinair uit en werden dan ook beduidend lager verkocht dan in de vorige inschrijving.

Bij onderhandsche inschrijving werden alhier nog afgedaan 3448 pakken Besoeki blad.

Met de aanvoeren van den nieuwen oogst gaat het zeer langzaam, zoodat nog slechts 9400 pakken aangekomen zijn.

Van bijsoorten werden in de inschrijving van 10 November aangeboden 523 balen Columbia, 535 balen Mexico, 300 balen Havana, 500 balen Rio Grande en 76 kisten Seedleaf.

Een groot deel hiervan werd opgehouden; voor zoover tabak verkocht werd, liepen de prijzen ook hiervoor meest nog iets verder terug.

VETTEN EN OLIEN.

Oleo-Margarine. Ofschoon verkoopers hunne prijzen wat verlaagden en — op December/Januari-aflading — 1e kwaliteiten aanboden tot f 137/135 en 2e kwaliteiten tot f 132/131½, bleven de margarinefabrikanten nog van de markt, daar deze prijzen als nog te hoog werden beschouwd.

Premier-Jus eveneens zonder zaken. Noord-Amerikaansche 1e soort wordt, op December/Januari-aflading, f 3½ lager, is tot f 126,— aangeboden.

Zuid-Amerikaansche. De vraagprijzen bleven onveranderd f 122,— voor 1e soorten en f 117,— voor 2e soorten. Tot deze prijzen bestaat er echter geen kooplust.

Thans offreert men op Januari-aflading:

„Fac. A” tot.....	f 110,—
„Fac. X” „.....	„ 104,—
„Fac. B” „.....	„ 107,—

Neutrallard. Eerste soorten worden op December/Januari-aflading tevergeefs f 2,— lager — n.l. tot f 126,— — aangeboden.

Katoenzaadolie zonder offerten. Noteering voor boterolie ongeveer f 87/86,—.

Geraffineerd Cocosvet. Noteering onveranderd f 81/80,— voor December-levering.

COPRA.

De markt voor Copra was in het begin der week zeer vast gestemd en Java f. m. s. werd tot f 47½ gedaan. Later brokkelden de prijzen af tot f 46½. Tot dezen prijs werden flinke posten gedaan.

Molukken telquel f 44½.

Ceylon cif. Londen £ 41.— en cif. Marseille £ 43.15.—.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

9 December 1916....	f 46½	} N. O. T.-condities.
2 „ 1916....	„ 45	
9 December 1915....	„ 34¾	
9 December 1914....	„ 42	
20-25 Juli 1914....	„ 28¾	

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

9 December 1916. In de afgelopen week vonden weinig bevrachtingen plaats. Tengevolge van de crisis in Athene, werden schepen onder Grieksche vlag van de vrachtenmarkt teruggetrokken; het aanbod van ruimte werd zodoende nog meer beperkt dan het reeds was, met het gevolg dat vrachten wederom verhoogd moesten worden.

Voor kolen was veel vraag tot de vastgestelde maximum vrachten. Naar neutrale havens werd weinig afgesloten, omdat slechts een beperkt aantal uitvoervergunningen afgegeven werd.

Naar Nederland was in de laatste weken buitengewoon veel vraag naar ruimte voor kolen van Engeland, sedert Duitsche kolen in verminderde hoeveelheden aankwamen; vrachten tot f 9.— per ton werden betaald.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
4/9 Dec. 1916	—	—	f 18,—	24/-	f 90,—	137/16
27 Nov./2 Dec. 1916	—	—	f 14,—	22/-	—	120/-
6/11 Dec. 1915	—	—	f 7,50	13/3½	51,—	115/-4
7/12 Dec. 1914	—	—	8/-	5/1½	55/-	35/3
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
4/9 December 1916 ..	—	—	—	500/- ¹⁾
27 Nov./2 Dec. 1916 ..	—	—	—	—
6/11 December 1915 ..	—	—	—	315/- ¹⁾
7/12 December 1914 ..	—	—	—	140/- ¹⁾
Juli 1914 ..	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
4/9 December 1916 ..	18/6	20/-	22/-	—
27 Nov./2 Dec. 1916 ..	18/6	19/6	—	—
6/11 December 1915 ..	20/5	19/6	21/-	—
7/12 December 1914 ..	7/9	8/6	10/-	—
Juli 1914 ..	4/3	5/4½	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
4/9 Dec. 1916	34/-	59/6	80/-	56/-	f 8,—	—
27 N./2 D. 1916	34/-	59/6	80/-	53/9	„ 7,50	—
6/11 Dec. 1915	fr 44,—	58/8	61/8	38/9	„ 6,—	—
7/12 Dec. 1914	„ 13¼	16/7	20/2	15/10½	—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Burmah West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
4/9 December 1916 ..	230/-	240/-	—	135/- ¹⁾
27 Nov./2 Dec. 1916 ..	200/-	215/-	—	—
6/11 December 1915 ..	90/-	120/-	—	75/- ¹⁾
7/12 December 1914 ..	20/6	32/-	—	27/9 ¹⁾
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

BINNENVRACHTEN.

De vraag naar scheepsruimte, vooral voor grootere schepen was gering. Verschillende groote schepen zijn leeg naar de Ruhr vertrokken om voor Holland of België te laden.

VRACHTEN TE ROTTERDAM.

(in Gld. per 2000 K.G.)

Data	Erts nr. Ruhrhavens		Massale goed. Bovenrijn	Waterstand
	¼ lastijd	½ lastijd		
4-9 December 1916..	—	—	—	gunstig
27 Nov.-2 Dec. 1916..	—	—	—	gunstig
6-11 December 1915..	0,40	0,50	—	gunstig
7-12 December 1914..	0,25	0,35	—	gunstig
20-24 Juli 1914..	0,60	0,70	1,05	gunstig

MAANDSTAAT OP 30 NOVEMBER 1916
VAN
DE WISSEL- EN EFFECTENBANK
TE ROTTERDAM.

Aandeelhouders voor 90 % deelneming 2e Serie	f 1.350.000,—	Kapitaal	f 2.500.000,—
Kas, Wissels en Coupons	,, 10.518.199,48	Vennootsch. Deposito in Effecten ..	} Als waarborg f 773.575,— voor 90 % v/ Aandeelhouders
Eigen Fondsen	,, 130.257,85	Vennootsch. Deposito in Geld	
Effecten van Aandeelhouders	,, 773.575,—	Reserverekening	,, 1.350.000,—
Deelneming in Syndicaten	,, 85.574,59	Reserve voor te verstrekken Pensioenen en Ziekengelden	,, 378.871,55
Prolongatiën en beleeningen gegeven ..	,, 1.217.400,—	Fonds voor Pensioenen en Ziekengelden ..	,, 92.581,17
Saldo's Bankiers	,, 1.189.845,19	Depositorekening	,, 26.249,—
id. voor geaccepteerd	,, 212.283,52	Saldo's Bankiers	,, 6.980.782,64 1/2
Voorschotten op Onderpand of Borgtocht id. op Consignaties	,, 2.936.535,09	Traites geaccepteerd	,, 515.019,86 1/2
Debiteuren in Rekening-Courant	,, 33.857,12	Crediteuren in Rekening-Courant	,, 250.137,29
Gebouwen en Safe-Deposit	,, 2.129.393,51		,, 9.061.804,26
Deelneming in het Zieken- en Pensioen-fonds Twentsche Bankvereeniging c.s.	,, 459.694,26		
	,, 118.830,17		
	f 21.155.445,78		f 21.155.445,78

DE TWENTSCHE BANKVEREENIGING

B. W. BLIJDENSTEIN & Co.

AMSTERDAM, LONDEN; ENSCHEDE, ALMELO.

MAANDSTAAT VAN DE KANTOREN AMSTERDAM.

	30 November 1916		30 November 1915	
DEBET.				
Kapitaal en Reserven te Londen	f 5.906.250,—		f 6.617.187,50	
Fondsen voor rekening onzer Twentsche Kantoren gedeponoord te Londen	,, 925.000,—		,, 1.380.000,—	
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponoord te Rotterdam	,, 549.900,—		,, 354.600,—	
Aandeelen de Wissel- en Effectenbank f 999.000,— (1915 f 519.000,—) waarop in Geld gestort	,, 567.000,—	f 7.948.150,—	,, 274.200,—	f 8.625.987,50
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponoord te Amsterdam ..		,, 26.429.250,—		,, 24.842.450,—
Kassa, Wissels en Coupons		,, 12.524.950,11 1/2		,, 16.719.282,24 1/2 1
Nederl. Staatsleeningen, Schatkistbil-jetten en Schatkistpromessen		,, 35.730.234,42		,, 16.033.659,20
Saldo's bij Bankiers		,, 9.480.582,93 1/2		,, 7.660.756,46
Prolongatiën gegeven		,, 3.827.195,—		,, 6.003.760,—
Syndicaten en Eigen Fondsen		,, 1.675.854,45 1/2		,, 2.251.299,73 1/2
Credietvereeniging	f 23.259.959,26		f 20.491.188,88 1/2	
af: loopende promessen	,, 1.800.000,—		,, 2.510.000,—	
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rekeningen-Courant		,, 21.459.959,26		,, 17.981.188,88 1/2
Voorschotten op Consignatiën		,, 10.057.331,39		,, 11.710.063,— 1/2
Gebouwen en Safe Deposit		,, 1.787.496,65		,, 1.463.334,57
Totaal		f 131.871.450,41 1/2		f 114.277.884,69
CREDIT.				
Kapitaal	f 12.272.000,—		f 12.033.500,—	
„ Credietvereeniging	,, 2.359.922,50		,, 2.161.252,50	
Reserven	,, 4.686.083,44		,, 4.545.566,42	
„ Credietvereeniging	,, 2.397.025,32	f 21.715.031,26	,, 2.212.752,50	f 20.953.071,42
Zieken- en Pensioenfondsen		,, 175.535,91		,, 152.618,22
Fondsen in Leen-Depôt		,, 25.639.950,—		,, 23.857.850,—
Deposito's		,, 15.671.480,55 1/2		,, 13.169.118,83 1/2
„ op prolongatie		,, 2.531.700,—		,, 2.270.200,—
Saldo te ontvangen en te leveren Fondsen		,, 454.503,20		,, 377.124,33
Saldo's Rekeningen-Courant		,, 37.556.691,10		,, 31.469.006,40 1/2
„ „ „ Credietverg		,, 7.607.361,96		,, 4.656.746,63
Saldo Rekeningen met de Bijkantoren		,, 2.669.105,83		,, 4.058.842,71 1/2
On Call genomen		,, 4.040.000,—		,, —,—
Kassiers Rekeningen		,, 565.115,13		,, —,—
Te betalen Wissels		,, 11.058.055,44		,, 11.568.291,92
Diverse Rekeningen		,, 2.186.920,03		,, 1.745.014,21 1/2
Totaal		f 131.871.450,41 1/2		f 114.277.884,69

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen
van elken aard.

NIEUWE BERGING-MAATSCHAPPIJ - MAASSLUIS

OPGERICHT 1887

Contracteeren voor het lichten en bergen van gezonken schepen
en ladingen, op de rivieren en buitengaats.

Belasten zich met het instellen van duikeronderzoek; het opruimen
van wrakken enz. door middel van springstoffen; het uitvoeren
van pompwerken, waaronder het zuigen van ertsen en granen.

De Erven de Wed. J. van Nelle
ROTTERDAM

Tabaks- en Sigarenfabrieken
Koffiebranderij - Theehandel

Boll & Dunlop's Distilleerderij, Rotterdam

OPGERICHT ANNO 1821

Agenten, de Heeren: JACOBSON, VAN DEN BERG & Co., Semarang,
Soerabaya, Batavia, Cheribon
VAN NIE & Co., Medan, Deli
HESTERMAN & Co., Menado
NICHOLAS RATH & Co., New York

NIJGH & VAN
DITMAR'S
UITGEVERS-MIJ

ROTTERDAM
Wijnhaven 111-113
Telef. 7841-'42-'43

Belast zich met het
verzorgen van uit-
gaven en tijdschrif-
ten op elk gebied

Scheepvaart- en Steenkolen-Maatschappij --- Rotterdam

Filialen: AMSTERDAM — IJMUIDEN — LEEUWARDEN — HARLINGEN

ENGELSCH STEENKOLEN

GEREGELDE LIJNEN:

ROTTERDAM—LEITH

AMSTERDAM—NEWCASTLE o/T.

HARLINGEN—GOOLE

VAN RIJN & Co
UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCH E

FIJNE TAFELMOSTERD

Accountantskantoor
James Polak
(Lid Ned. Acc. Verg.)

LEUVEHAVEN 14
ROTTERDAM.

UNIE BANK

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM
BATAVIA - SOERABAYA

HOLLAND-CANADA HYPOTHEEKBANK

GEVESTIGD TE 's-GRAVENHAGE

Kapitaal f 2.500.000,—, waarvan geplaatst f 1.250.000,—

Uitgifte van 250 Aandeelen der Derde Serie à f 1000,— ieder

waarop te storten 10 %

tot den Koers van 140 % met recht van voorkeur voor Aandeelhouders.

De INSCHRIJVING is opengesteld op

MAANDAG 18 DECEMBER 1916

van 9—4 ure

ten Kantore der Bank en bij de onderstaande Kantoren, waar tevens Prospectussen, Inschrijvingsbiljetten, Statuten en Jaarverslagen verkrijgbaar zijn.

De storting moet geschieden op 3 Januari 1917 ten kantore van inschrijving tegen overgave der stukken.

'S-GRAVENHAGE, MARX & Co's BANK.

SCHEURLEER & ZONEN.

AMSTERDAM,

KERKHOVEN & Co.

ROTTERDAM,

MARX & Co's BANK.

GRONINGEN,

MESDAG & ZONEN'S EFFECTENKANTOOR.

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP.

MARX & Co's BANK

ROTTERDAM—'s-GRAVENHAGE

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 6.000.000,—

verdeeld in 6000 Aandeelen à f 1000,— elk, waarvan 4000 Aandeelen zijn geplaatst en volgestort

RAAD VAN COMMISSARISSEN:

Mr. J. A. LOEFF, Oud-Minister van Justitie, te 's-Gravenhage.

Jhr. OTTO REUHLIN, Prés.-Directeur der Holland-Amerika Lijn, te Rotterdam.

A. C. MEES, Directeur der Internationale Crediet- en Handelsvereniging „Rotterdam” te Rotterdam.

Mr. A. J. MARX, Subst. Griffier bij het Kantongerecht te Rotterdam.

DIRECTIE:

P. J. VAN OMMEREN.

Jhr. D. F. REUHLIN.

S. S. BOSMAN Jr.

UITGIFTE VAN

2000 Aandeelen à f 1000,— nominaal elk

De ondergeteekenden berichten dat zij op

DINSDAG 19 DECEMBER a.s.

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 uur

INSCHRIJVINGEN zullen, aannemen op bovengenoemde aandeelen, op de voorwaarden als vermeld in het prospectus dato heden.

Jaarverslagen, Statuten, Prospectussen en Inschrijvingsbiljetten zijn op aanvraag verkrijgbaar.

MARX & Co's BANK { ROTTERDAM
's-GRAVENHAGE
KERKHOVEN & Co., AMSTERDAM

11 December 1916.

GEBR. VAN UDEN

ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieus
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN
Telegram-Adres: „VANUDEN”